

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Insarati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poselano, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 394.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	90—	polletno	120—
3 mesečno	45—	3 mesečno	60—
1	15—	1	20—

"Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati." Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 20 po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Brodništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Bopise sprejema se podpisane in zadostno frankovane. Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.

Poštnina plačana v gotovini.

Razpoloženje v Jugoslaviji napram Italiji.

Sotrudnik tržaškega »Piccola« Mario Nordio se je mudil pretekli mesec v Jugoslaviji. Posetil je središča: Ljubljano, Zagreb in Beograd.

Po rapalskem sporazumu je šlo skozi italijanske liste v kraljestvu kakor tudi na zasedenem ozemlju prepričanje, da bo odslej mogoče prav prijateljsko obdvanje med Italijani in Jugoslovenci. Tudi Mario Nordio je bil tega mnenja in zato je prišel v Ljubljano ves zadovoljen, sodeč, da zadene najprvo tu na pojave bodočih dobrih stikov med Italijo in Jugoslavijo. Jako je bil razočaran, ko se mu je povedalo, da ni govora o prijateljskih odnosih, ker je jugoslovenska duša pregloboko užaljena. V »Slovenskem Narodu« smo zabeležili nakratko v Sloveniji vladajoče razpoloženje napram Italiji, kar je Nordio objavil tudi v »Piccolu«, ko se je vrnil, z vzklikom: »Evo, taka je duša Slovencev«.

Ko je prišel v Zagreb, je zadel na žarišče odpora proti italijanskemu imperijalizmu. Zagreb je sovražen, mrzlo, neizprosno sovražen. Zagreb je srce one Jugoslavije, ki vsled krivičnega sporazuma trpi in zaklinja. Tako poroča Nordio, dostavljač, da zaključuje v Zagrebu svoje izjave kakor v Sloveniji: Je stori nič! Po vsaki sužnjosti zbije ura odrešena! Za medsebojno zbljezanje obstoje velike težkoče, ker v rapalskem sporazumu ni nikake točke, zadevajoče narodno in kulturno jamstvo Jugoslovenov, ki pridejo pod Italijo. Pred vsem je neobhodno potrebno, da neha Italija z rušilno politiko proti našemu državnemu jedinstvu, ki jo je doslej vodila. Ne bomo pozabili, to je vodila misel vseh pogovorov. Reka je naša, ona nam je neobhodno potrebna za naše gospodarsko življenje. Gotovo pa je tudi, da mora Reka brez nas umreti. Tistega D'Annunzia bi bila lahko jedna sama četa naših komitajev vrgla v morje z njegovimi arditii vred. Zakaj nismo tega storili? Zato ne, ker nismo hoteli že tako naneto situacijo še bolj napeti. Naj misli Italija na svojo čast, katero je zastavila v sporazumu! Reka je hrvatska. Zader je hrvatski, italijanska suverenost nad Zadrom je krivica, je inzulit na Jugoslovence. Sicer pa, kako bo Zader živel, ako ne bomo mi hoteli, da bi živel. Čakali bomo dve, dvajset, trideset

let, ali sigurno pride čas osvoboditve. Reka je naša, morje je naše in mora biti naše. Nobena žrtve nam ne bo odveč. To je izvedel Mario Nordio v Zagrebu.

Prišel je v Beograd. O politiki v Beogradu pravi, da so zapeti in jako rezervirani. Zato si šteje v pravo srečo, da je mogel govoriti z visoko politično osebnostjo, ki je član vlade, zbog česar so njene izjave toliko vrednejše. Ta visoka oseba mu je rekla: Nahajamo se v dvojnem duševnem razpoloženju. Na eni strani je narodovo razpoloženje, na drugi pa resen pretres pri mozh, ki nosijo svojo glavo na ramenih. Ti dobro vedo, da je bilo treba dejati v račun ne samo srčne impulze, vsem skupne, ampak tudi druge činitelje. Treba se je bilo ozirati na dve strani: na velesilo, ki je zahtevala določene meje, na drugi pa na zlasti absolutno potrebo, da se že enkrat reši to mučno vprašanje in da se določijo z našimi sosedi odkritosrčni in prijateljski odnosi. Nordio je odvrnil, da so možje, ki imajo svoje glave na ramenih, tudi tukaj v manjšini. Odgovor: Kaj hočete? V množici je čustvo, ki prevladuje vse duše. Zaman bi bilo, skrivati ga. Nezadovoljnost je bila in je še vedno jako živa. Vaša vlada da mora kaj storiti napram javnemu mnenju, da bo dostopno novi konceptiji naših odnosov. Gotovo, da more to storiti, ker si ne moremo misliti, da bi ostala rapalska pogodba samo kos papirja, marveč mora služiti za bazo novemu splošnemu političnemu orientiranju. Usoda odnosa med obema vladama bo odvisna od tega, kako se jih bosta držali. Kakor pa sem rekel, mora naša vlada misliti na to, da odpravi sovražnost napram pogodbi. »Ali se ji bo to posrečilo,« i e vprašal Nordio. Srbski visoki politik mu je odgovoril s finim nasmehom: »Hotel bi reči, da je to bilo odvisno od Vas kakor od nas. Bodočnost naših odnosov se nahaja v Vaših rokah in ne v naših. Vse je odvisno od tega, kako boste rešili reško vprašanje in kako boste postopali z Jugoslovenci, ki so ostali z Vami!...« Nordio je nato vprašal: »Kaj je najbolj zadelo Srbe? Morda Reka?« Odgovor: »Da, Reka, pa mogoče še bolj Zader. Kajti Zader pomeni italijansko suverenost, ki je prešla na naše obrežje. Taka rešitev kontinuitete naše posesti v Dalmaciji je za-

delo na jako delikatno občutljivost. To je sosed, ki je vstopil v našo hišo ter si okupiral sobo. Razumite, da bo treba mnogo iskrenosti, in intinosti v odnosih, da se prepričajo nevarni spori. Jadran je jako širok, pa tudi jako ozek.« Končno je spregovoril v slovo Mariu Nordiu razgovarjajoči se srbski politik še tole: »Veseli pa se, da smo nastopili dobro pot. Normalno življenje mora priti zopet v svoj tir. Začetek bo težak ali skupni visoki interesi silijo nas, da odstranimo vse ovire. Z dobro voljo in s prijateljskim srcem se reši vsako vprašanje.«

Mario Nordio je mogel tako iz Jugoslavije prinesiti s seboj v Trst utise, ki pričajo, da je razpoloženje

v Jugoslaviji napram Italiji v bistvu povsodi enako, sampo drugačen je bil način pojave tega razpoloženja. Slovenci, Hrvati in Srbi, torej jugoslovenski narod sodi enako o bodočnosti odnosa med Jugoslavijo in Italijo. Popolnoma prav je imel srbski državnik, rekoč, da je bodočnost odnosa med Jugoslavijo in Italijo odvisna v glavnem od strani Italije. Toda, ako bo hotela res dobrih razmer z nami, bo morala prav korenito izpremeniti svojo dosedanje politiko napram nam. Kako in kaj ji je treba storiti v tem oziru, to pa smo ji že stokrat povedali in to razvidi tudi lahko iz objavljenih razgovorov.

Dr. Trumbič je končal svoj govor z izjavo, da je v usodnem času graditve naše nove skupne zgodovine delal kakor je vedel in mogel za ves naš troimenski narod, da je njegova vest čista in si nima ničesar očitati; bodoči rodovi bodo imeli o tem izreči svojo sodbo. Med burnim, navdušenim in dolgočasnim ploskanjem je končal dr. Trumbič svoje značilno poročilo.

Italija in Jugoslovenci.

Praški »Narodni Listy« piše o novi konstelaciji, ki se snuje med evropskimi državami. Razmerja so se med državami od minulega poletja do današnje zime čudovito spreminila. Mala Antanta se je scvrnila le na zvezo češkoslovaško in jugoslovensko. Nade, ki so se stavile na Poljsko in Grčijo, so se izjalovile in tudi Romunija ne kaže pripravljenosti, da bi se pridružila Mali Antanti. Razmerje med Francijo in Italijo se je temeljito sklenilo in Francija se je glede ruske sovjetske vlade po Vranogovem porazu nepričakovano priljubila stališču, da je treba z rusko sovjetsko vlado iskati stikov. Tudi stališče Francije glede Turčije je danes povsem drugačno kakor je bilo poleti. Koketerije Italije z Avstrijo so se ohladile. »Mesto tega se je v poslednji dobi pojavila druga možnost, verjetnejša konstelacija, ki bi sozvezdije Male Antante razširila za italijansko zvezdo. Italija se vede po rapalski pogodbi dosti simpatično do take pogodbe, ki bi seveda zahtevala od Jugoslavije nekoliko samostojajevanja. A pot s češkoslovaške v Italijo pelje preko Jugoslavije. Češkoslovaška bi le pozdravila, ako bi se Mala Antanta razširila na jug namesto k severu, odkoder žalibog ne veje niti pozimi toplejši veter kakor je velj pomlad in poleti.«

A tudi praški »Tagblatt« piše v svoji poslednji številki o možnosti, da bi se sklenila med Italijo in Jugoslavijo nekaka zveza ter vprašuje: »Ali se bo Jugoslavija hotela, kakor to hoče rapalska pogodba, v bodoče nasloniti na Italijo, se kolikor mogoče odtegniti gotovim drugim vplivom (čitali francoskim!) ter skleniti z laško kraljevino ozko gospodarsko in nač tudi politično prijateljstvo?«

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici!“

Matila Majar in Božena Nemcova.

Leta 1856. sta se srečala na Korškem dva politična preznanca Matila Majar Ziliski in Jožef Nemec, mož Božene Nemcove. Ohranila so se nam pisma Jožefa Nemca, ki jih je pisal iz Beljaka svoji ženi v Pražo, in tudi pisma, ki jih je pisala Božena Nemcova svojemu možu.

Leta 1855. je bil mož Božene Nemcove suspendiran od službe viš. finančnega komisarja in je bil »zaradi političnih spletk« upokojen. Jožef Nemec je bil pošten Čeh, ki ni skrival svojega narodnega prepričanja: pa tudi svojo službo je vršil pošteno: zato je komaj izhajal s svojimi dohodki. Kazen, ki ga je zadela, je bila usodna za vso njegovo družino, kajti treba je bilo skrbeti za tri nedorastle otroke. Honorarij so bili takrat majhni (Božena Nemcova je dobila za »Babico« 151 gld 22 kr.), zato pisateljica sama ni mogla skrbeti za otroke, ki jih je ljubila s tako nežno materinsko ljubeznijo.

Nastali so časi trpljenja, gladi in nemanikania. Jožef Nemec je bil mož, ki se je vedno zavedal svojih dolžnosti do žene in otrok, toda —

upogniti se ni hotel. L. 1856. se je udeležil Havličkovega poverba in je dobil za to osem dni zapora. Ko je kazen prestal, je bil poslan v Beljak kot provizorični oficial.

Dne 12. dec. leta 1856. piše prvo pismo svoji ženi v Pražo. Ponisuje razmere v Beljaku, urade uradnike, svoje stanovanje in hrano, življenje v mestu, razne stavbe, podnebje, toplice itd. Koncem pisma izraža nado, da se kmalu privadi novim razmeram in da se mu ne bo treba nikogar bati.

Na to pismo mu je odgovorila žena v dolgem pismu, kjer popisuje svojo bedo, toda brez pritožb: piše mu mnogo o znanih in literarnih stvareh, o otrokih in šolah. Dne 21. aprila ji je odgovoril mož in poročal o svojem posetu pri Matili Majari Ziliskem.

Tudi Matila Majar je takrat trpel zaradi svojega slovanskega prepričanja. Tako sta se našla na korških tleh dva Slovana. Slovenec in Čeh, ki sta oba čutila trdo pest avstrijskega režima.

Jožef Nemec piše o tem: Kakor sem ti pred prazniki pisal, sem bil takrat pri Majari. V soboto no drugi uri sem odšel odtod in prišel sem tja še le ob 8. uri čez: do tja je do-

bril pet ur; tako sem se do volil nahodil. Ustavil sem se na poti samo enkrat za pol ure. Iz Podkloštra se zavije s ceste, bilo je že skoraj tema in v neznani pokrajini med vrhovi sem taval po neznani cesti v temi, dokler nisem srečno dospel tja. Cerkev in župnišče sta na visokem vrhu, zato se to imenuje »Gorah« (na horah). Ko sem se bližal vrhu, je bilo tam ravno vstajenje in so streljali iz možnarjev. To mi je prišlo prav, ker sem se mogel orientirati, kam imam iti. V temi sem se blazil po kameniti stezi na Gorie. Majar me je čakal in je že dvomil, da pridem, ker je bilo že po 8. uri, ko sem dospel na vrh. Bila je res čarobna pot in me je prav veselila. Dopolodne je deževalo, in že sem dvomil, da bom sploh mogel kam iti. Okoli poldneva se je zjasnilo in poldne sem brez ozira na blato odšel. Nisem mogel dočakati trenutka, da si malo olajšam dušo. Ko je Majar slišal moj glas — kajti vprašal sem kuharico, »je-li gospodin farar doma.« je takoj prihitel ven in me je srčno pozdravil. Bil je vesel, da sem prišel. To je dobra slovanska duša.

Prav: na Gorjanah (Gorjane), op. por.

drugi Ploščič.* samo da je bil bolj izobražen. Da je bilo pripovedovanja brez konca in kraja, si moreš misliti. Sedela sva do poldne, in on je pozabil na to, da ima drugi dan pridigo.

Drugi dan sem šel z njim v cerkev: posadil me je v posebno klobo in sem bil tudi pri pridigi. Sicer pa sva jedla in si neprestano pripovedovala o marsičem — saj si lahko predstavljáš. Tvoje pismo in drugo sem mi oddal. Veselilo ga je, sam ti odpiše: prepisal sem mu E. K.* tudi nad tem je imel veliko veselje in muzejski seli se je zelo nasmejal. V nedeljo zvečer sva šla na sprehod v sosedno vas na vino, in ko sva se vračala, sva bila pošteno mokra, ker je deževalo, in v nenedeljek skoraj ves dan. V ponedeljek je moral iti k podružnici mašo brat, jaz sem ostal doma sam, kajti kuharica je tudi šla tja. Poslal je že v soboto po kaplana, ta pa ni prišel, menda vsled deževnega vremena. Majar je hotel, da

Julij Ploščič je bil svobodnimiseln duhovnik v Selcih pri B. Bistrici, prijatelj Bož. Nemcove.

* »Epistole Kutnohorske«, slavna pisma Havličkova. Ker je bil Nemec pod polic. nadzorstvom, je bilo treba previdno pisati.

bi se peljala k njemu, jaz pa se nisem mogel tako dolgo zamuditi. V torko ponoči je zapadel sneg in drugo jutro je bilo vse belo. Rekel sem, moram domov, pa me ni hotel pustiti. Naročil je voz in popoldne me je dal do pol pota odpeljati in sam me je spremljal, češ da se bova po poti še malo kaj pogovorila. Iz tega vidiš, da me je rad videl; vedno se je bal, da premalo jem, da bi ne bil lačen, tudi kuharica je bila zveš v skrbeh — mlada, lepa punca... On je pravzaprav slovničar; napisal je že dve slovenski slovniči in zdaj hoče uvesti cirilico namesto latinice. Glede tega je pisal že v »Srbski Dnevnik«, on je dopisnik. Hrvati baše tudi že začeli pisati s cirilico in slovnik Šumavskega ga je šele navdušil in mu dal novega poguma. Boji se za Črnogorce, češ, kaj se zdaj tam godi.* Vedno premišlja, kako naj bi se slavil spomin Cirila in Metoda.* Pisati

* Knez Danilo je takrat (1851—1860) uvažal nove reforme, kar stari Črnogorci ni bilo po volji.

** Blizala se je tisočletnica prihoda na Moravo (1863). Majar je izdal o tem lepo knjigo.

Tajna krvi i rase Jugoslavena.

Dr. Niko Zupančič v svojem delu izdanem v Parizu pod naslovom »Le Sang et la race Jugoslaves« prikazuje iz stranom svijetu, kakvo mesto zauzima Jugoslaveni v prostoru i vremenu i koju im je misija sudbina opredijela među narodima. Tko je ovaj rat preživio u tuzini, mogao se je uvjeriti, da Europa i ostali svijet nije imao druge gojima o nama, da o našoj srpsko-hrvatskoj hrabrosti, koja je vojevala za Jugoslaviju ili protiv nje. Za to, zbog čega je kroz to vrijeme obavijestio svijet ma i najmanjem naučenem ili prosvjetnom raspravom o našem plemenu, učinio je neizmjenjnih usluga domovini. Među one, koji su za ovo vrijeme rata radili mnogo prikazujući naše etnografske, političke i kulturne stanje u oca Nikolaja Velimirovića, Milana Marjanovića, Pavla Popovića, Dra. Bogomila Vojnovića, contea Luja Vojnovića i Dr. Niko Zupančič.

Odlika njegovih radova je kratkoća i jasnoća. On je sa najmanje riječi i linija umio da razjasni problem našeg životnog pitanja, t. j. našeg oslobodjenja i ujedinjenja. Gore imenovanu djelo je samo uvod za jednu veću fiziološku historiju Jugoslavena, i ma da je opsegom maleno ipak je zaokruženo. Broji svega samo 19 stranica malega kermata a ipak pravi impresiju velikog djela. Tu i tujin a i mi sami sačinjavamo naše njesto na »suncu« i među plemenima. Dalje proniče u tajnu krvi i daje impresiju, da ga nije napisao samo suhoparni školarani strukovnjak nego i čovjek intuícije, vizije i dubokog osjećanja. On pristaje uz Aristotelovog djeka Loksesa, da duša živi u krvi, dajući nam vizionarsku sliku krvi duše našeg naroda. — Duša besmrtnih Helena gledala je kroz plava stakla na svijet, a tako i duša Jugoslavena, kad su mračni Balkan, nastanivši ga početkom sedmog vijeka po Hristu, načinili svojim domovinom. Po Zupančičevoj teoriji, pripadali su i stari Heleni i Jugoslaveni krvno istoj rasi, rasli Arijevac sa visokim stasom, izduženim oblikom lubanja, plavom kosom, modrim očima i bijelom kožom, ružičasto zadahnutom. Današnji Jugoslaveni, prema rasnoj kemiji krvi, nisu više isti kao kad su došli na Jug iz svoje zakarpatске domovine. Zupančič u svojim radovima tvrdi, da su se oni na Balkanu pomiješali sa starosjedocima, najviše sa romanjenim i neporomanjenim Ilirima, koji su bili krvno opet jedna onimagođina mješavina heterogenih krvi.

*) Dr. Niko Zupančič: Le Sang et la Race yougoslave, avel, carte et 6 planches hors texte, Societe D' Editions Leve, Paris 1919.

I stanovnike Ilirikuma opisao je neki antički pisac kao »plavokose« a stara groblja na Glasnicu u Bosni, pokazuju ih kao tip izduženog oblika lubanje, ne nekropole iz predkraja antičnog doba pokazuju ih u glavnom kao kratkoglavu (bahikefalne) a Cincari i Arnauti balkanskog poluostrova, koji se smatraju potomci Ilira, tamnih su očiju i tamne kose. Po Zupančičevom shvaćanju odigrala se promjena tijela i duše, u koliko ova neosporno zavisi od krvi. — Što je uzrok ove promjene? Zupančič nam još nije dao jedne opsežne rasprave o ovoj teoriji ne iz njegovog djela »Les premiers habitants des pays Yougoslaves« (Paris 1919), proizlazi, da je prouzrokovalo ovu tijesnu i duševnu promjenu mistično plemo božijih Pelazga, najstarijih stanovnika balkanskog poluostrova Pelazgi so se razvili u neolidsko i bakreno doba u glavnom iz dvaju raznih elemenata: iz azijskih Mongola i Hamita. Jezikna i krvna mješavina ovih dala je plemenu, koja su bili tvoreci i nosioci neolitske bakarne i rane minojske kulture. Preko Pelazga izliše se plavokosi Arijevi negdje u prvoj četvrti druge hiljade prije Krista. Visokostasni i modrooki Arijevi: Tračani i Jeleni (Ilirci, koliko bijahu Arijevi ne bijahu ništa drugo nego zapadni Tračani, kako se navodi u jednom Zupančičevom radu). Hamitsko - mongolska krv Pelazga ušla je kroz saobraćaj i život u žile balkanskih Arijevaca i učinila na njima metamorfozu. Posljednji rezultat ove mješavine je homoaridicus sa visokim stasom, okruglom glavom i visokom lubanjom i u glavnom, temnijom kosom i Srbi i Hrvati današnjeg dana.

Zupančič predstavlja u spomenutom djelu, stranom svijetu Jugoslavena kao jednu cjelinu u pogledu jezika i krvi. Poput karika lanca vezuju se organski govori i narečja jugoslavenska od Jadrana do Crnoga mora, tako da se ne zna za kraj i razliku u njihovoj organskoj kružnici. Jednako je u pogledu fizičkom: domovina je narodima tako daleko dok im jezik seže i jednom jeziku Jugoslavena odgovara jedan jezik, jedna domovina i jedna država. Neko se je zvala naša domovina između Ponta i Jadrana jednim imenom: »Slovenijac«. Zupančič tvrdi, da su Jeleni odigrali svoju ulogu na jugoistoku Evrope, naime, izgubili su pravu proporciju rasnih elemenata te oslabili duševno i tijesno. Oni trebaju sad osveženja, nesposobni da ikad svoje susjede osvježe. Sudba je pozvala Jugoslavena na bližnji istok, da ga tijesno i duševno preporode i uvedu nove elemente u civilizaciju Evrope.

To je naša rasna misija među narodima.

Politične vesti.

== Klerikalna autonomija in dr. A. Korošec. Zgodilo se je, kar je moral pričakovati vsak pameten človek in kar so do zadnjega verjeli le naši zaslepljeni klerikalci. Dr. Korošec je kapitaliral na celi črti ter je vrgel ves avtonomistični, mesece in mesece fanatično propagirani program pod klop. Tu se je pokazala zopet vsa neiskrenost klerikalne politike. Za volitve se razobežalo po vseh klerikalnih časopisih in razglašajo po vseh klerikalnih shodih gesla, ki jim klerikalni voditelji sami ne verjamejo. Vsa taka gesla so le vaba za volilce, ki se jim po volitvi najhujše rogajo oni, katerim so volilci naselili. In ministrski seji pretekle sote je dosegel minister za konstituant, dr. Marković popolno pritrdjevanje vseh tovarišev svojim predlogom. Dr. A. Korošec je vztrajal pri svojem avtonomističnem programu le do glasovanja. Ko pa je videl, da je popolnoma osamljen ter da mu ne preostaja nič drugega kot vzeti klobuk ter demisionirati, se je brez nadaljnega ugovora podal ter postal v tistem trenutku — centralist. Rajši pa le še ostane minister in rajši žrtvuje vse, nego da bi moral njegovim tovarišom ostaviti slovensko pokrajinsko vlado. Seveda je vedenje dr. A. Korošca presenetilo vse ministre. In vprašali so ga, kaj li

poreče vodstvo SLS na tak preobrai v načelih. Dr. A. Korošec pa je izjavil, da ima v vsakem oziru polnomočje ter da stranka brez dvoma tudi njegovo izpremenjeno stališče odobri. Skratka: klerikalce požre vse, samo da ostane na svojem mestu. Programi, načela in vse take reči pa so le za demagoške svrhe med volivami.

== Vlada ni odstopila. »Hrvat« poroča iz Beograda: Zahteva, da odstopi vlada še pred sestankom konstituant, je bila odbita. Vlada bo podala ostavko, ko se sestane konstituant, d.

== Pogajanja glede nove vlade. »Narodno Delo« poroča iz Beograda: Danes dne 6. t. m. se bodo brzokone pričela pogajanja med načelniki posameznih strank za sestavo vlade na podlagi rezultatov, ki so se dosegli na volitvah. Splošno se misli, da bo prvi mandator za sestavo vlade vsekakor Pašić ali dr. Vesnić. Vlada bo na vsak način že danes začela akcijo, da se razbistri vprašanje o odnošajih med strankami.

== Obvezna prisega za poslanice. V poslovnik za konstituento je bila sprejeta odredba, da morajo vsi poslanci prisesti kralju, državi in narodni edinstvenosti. Vsak poslanec, ki ne bi prisegel ali ki bi pri tem stavil kakve meje, bo s tem izgubil svoj mandat. —

hoče o tem v liste in misli, da bi se priredilo splošno romanje v Prago, ko bo posvećena cerkev v Karlinu, na Velegrad pa bi šli samo na izlet iz Prage. Ima čudne nazore, v politiki je pa nespreten, nima nikakega pregleda. To ni nič čudnega: saj je sam v tej puščavi in nima blizu nobenega, ki bi mogel z njim izpregovoriti pametno besedo. Na domače duhovništvo se jezi, da je neumen, neizobražen svet. Prav jasno je pokazal, da je liberalen v vsakem oziru. Z eno besedo: morebiti je on sam tak na vsem Koroškem. Fara ni posebno velika, toliko da se na njej preživijo. Tukaj župniki sploh ničesar nimajo. To je sama revščina. Pokrajina je divje romantična, poleti mora biti tam razkošno.

»Babico« se mu posodil, da si jo prečita, pride čez kakih 14 dni sem in mi jo prinese nazaj. O binkoštih imam zopet iti tja, mogoče da res pojdem. Pravil mi je, da mi oskrbi rudo iz Bleiberka, ker je tam znan.

Tu imajo popis mrojev, potovanja in Marjara, ki pozdravlja Tebe in

* Karlin je praško predmestje s cerkvijo sv. Cirila in Metoda, ki je bila posvećena leta 1862.

Lambia, o katerem je govoril z navdušenjem. Ko bi bil tam en mesec, bi se naučil slovensko; ni težko. On češko ne govori, a vse dobro razume. Tako sva se nekako motala. Škoda, da ni blizu velikega mesta, reza mu manjka. — malo te politure. V terek zvečer sem bil šele doma. Tam bi Ti baie nabrala narodnih šeg in čisto slovanskih navad. Zenske imajo posebno nošo, črna krila iz Bolzana: enkrat Ti to popišem. Mislim, da ni tu opazil ničh. da sem bil tam. Ti tukaj ne poznajo niti besede »vlastenec« (rodoljub), zato se ne bojim: tu so popolnoma druge razmere: o naših razmerah nimajo niti pojma. Šetlikovi so me tudi čakali na praznike: mislili so, da pridem tja, dali so mi to sporočiti po nekem učitelju, zakaj da nisem tja prišel: o binkoštih baie prišlo sem pogledat. Končno imamo tudi tu pomlad in zimo obenem, namreč na gorah je še polno snega. Zdej začeta vse zeleneti.

To nedeljo sem bil pri Osolskem (Osłackem) jezeru in na neki razvalini Landskron. To je znameniti grad, takih sem malo videl. Bil sem tam sam in sem se precej dobro sam s seboj zabaval...

== Konferenca posameznih strank. Zagreb, 6. decembra. 7. t. m. se vrše v Zagrebu predkonferenca Radičeve sejalke stranke, 8. t. m. pa glavna skupščina. V Zagreb je prišel tudi delegat srbske seljačke stranke Avramović, da se posvetuje z Radičevim. Te dni se vrše v Beogradu tudi konferenca radikalcev, komunistov in drugih strank, da določijo stališče, ki ga naj zavzemajo posredne stranke v konstituenti in napram vladi. Glavni odbor demokratske stranke je sklical vse demokratske poslance v Beograd na konferenco 9. t. m., kakor smo že poročali.

== Načrt ustave. Beograd, 6. decembra. Danes je bil dostavljen načrt ustave vsem članom vlade. Pričakuje se, da bo tudi dr. Korošec pristal na ta načrt. Čeprav je v zadnjih sejah ministrskega sveta opomiral. Tudi ministra Kovačević in Drinković, ki nista pristopovala zadnjim sejam ministrskega sveta, kjer se je razpravljalo o ustavi, bosta načrt sprejela.

== Nezasišana uradna pomota. Pod tem naslovom je prinesla mariborska »Straža« daljši uvodnik, v katerem protestira proti štetju glavnega volilnega odbora ter mu očita, da je naštel za SLS samo 27.144 glasov, mesto 28.938, torej za 1794 glasov premalo. Dr. Holnec se je radi tega obrnil brzojavno na ministra notranjih zadev, Draškovića ter zahteval revizijo. List vprašuje ob koncu svojih izjav, kdo da je kriv tej nezasišani pomoti? — Temu nasproti bi se dalo ugotoviti, da so se udeležili uradnega štetja glavnega volilnega odbora poleg vladnega komisarja dr. Leskovića še dr. Verstovšek, dr. Juvan in Žebot. Ker pri tem štetju niti ena stranka ni prišla do enakega rezultata z druge, se je končno vzel za podlago socialno rezultat, katerega je izračunal neki računski uradnik. Čudno je, kako se sedaj gosposde od SLS prišli kar nenkrat sami na to nezasišano uradno pomoto ko še ni izvedena revizija štetja.

== Klerikalci še zahtevajo široko avtonomijo. Beogradska »Tribuna« piše: »Stranka dr. Korošca še vedno ne izraža odkrito svojega mišljenja, zlasti ne, kar se tiče državne ureditve. Maksimum zahtev te stranke v tem oziru je vsaj kakor je naglašal dr. Korošec, najširša avtonomija Slovenije«. — Kaj pa je minimum klerikalnih zahtev? Ne motimo se, ako trdimo, da bodo klerikalci maksimum svojih zahtev takoj vrgli pod klop, čim se jim zagotovi toplo mesto v ministrskih foteljih.

== Socijalisti dobe en mandat več. Pri naknadnih volitvah v sornborskem okrožju je zmagala lista socialnodemokratske stranke. S tem dobijo socialni demokratje v Vojvodini en mandat več.

== Madžarski politik v Zagrebu. Dne 6. t. m. je prišel v Zagreb madžarski publicist dr. Oskar Jasy, ki je znan še iz predvojnih časov radi svojih nastopov proti madžarski šovinistični politiki.

== Apel na Radića. Uspešno delo v ustavotvorni skupščini je zagotovljeno samo v slučaju, ako vse večje stranke sprejmo program, ki temelji na državnem jedinstvu in na monarhistični obliki. V tem oziru ni računati na komuniste. Socialni demokratje, v kolikor so prišli v konstituento, so vsekoli trezni politiki, ki računajo z dejanskimi razmerami, in ne bodo zavirali parlamentarnega dela. Preostaja torej samo še Radičeva seljačka stranka, ki šteje 47 poslancev. Od te je največ odvisno, da-li bo konstituenta sposobna za delo ali ne. Doslej se Radičeva stranka ni jasno izrazila, kako stališče hoče zavzeti v konstituenti. Listi so sicer priobčili nebroj izjav, ki jih je podal Stjepan Radić, a vse te izjave so tako meglene, da jih lahko vsakdo tolmači, kakor jih hoče. Nekateri listi napovedujejo, da bo hrvatska seljačka stranka na svojem zboru dne 8. t. m. zavzela protidrjavno stališče in proglasila na Hrvatskem seljačko republiko. Drugi viri te vesti pobijajo in naglašajo, da bo seljačka stranka na tej svoji skupščini sklenila, da gredo njeni poslanci v Beograd na konstituento in da tamkaj nastopijo za državno in narodno edinstvo. Iz vsega tega je razvidno, da vlada glede Radičeve bodoče politike še po-

polna nejasnost. Z ozirom na to pričuje »Jugoslovanski Narod« tako apel na Stjepana Radića: »Evo, nudi se Ti tremtek, Stjepan Radić, da v zgodovini našega naroda zavzameš jedno najsvetlejših in najčastnejših mest in da hrvatski seljaki preko tebe in tvoje stranke izvrše ujedinjenje onega istega naroda, ki so ga šumadijski kmetje s svojo krvjo odkupili, spasil in osvobodili. Tebi danes pripada banako mesto v Zagrebu. Odpovej se mu, pridrži pa svoji stranki vsa mesta velikih županov in nekoliko upravnih mest v Beogradu. Stori, kar niti eden od tvojih protivnikov zadnjih dveh leti ni učinil. Dokaži, da si ne samo močnejši nego tudi bolj uvidljiv in bolj zavležen, kakor oni. Na Tebi je, da danes zmago svojih seljakov ovenčaš z največjo narodno slavo, ki jo sploh more doživeti politična stranka s svojim voditeljem«. Zdi se, da ta apel ne bo dosti zalegel. Iz službenega komunikaja, ki ga je centralna vlada včeraj objavila proti Radiću, se namreč da sklepati, da so kocke že padle in da Radić namerava v resnici izvršiti državni — sudar, — kakor so to napovedovale prve vesti.

== Za svobodo vesti. »Novi rod«, glasilo jugoslovenske narodne cerkve, odgovarja z daljšim člankom na verski program dr. Gosarja, ki je zahteval, da se v ustavi prizna in zajamči popolna enakopravnost katoliške cerkve in drugih veroizpovedanih. »Novi rod« piše med drugim: Obracunamo s tem diplomatskim trikom. Svoboda veroizpovedanih. Točno. Rimski katolik si. Eo ipso si dolžen poslušati glas papežev vesti. Da se pokorši, izvršuje njegove naloge in da se reši, jugoslovensko dete. Nihče te ne sme preganjati. To hoče sv. rimsko-katoliška vera. Isto pravico ima pravoslavni v svojem smislu. Oba bosta gledala mirno brata muslimana, kako se klanja in kličje z minareta svojega Allaha. Popolna svoboda. Biti moraš samo vpisan v eno teh veroizpovedanih. Samo to. Mala formalnost. Zakaj ne bi doprinesel male žrtve tudi ti, ki bi postal rad brezvernik? Stopi med ene ali druge in svobodo ti. Kaj za to, če ne veruješ v papežovo nezmožljivost ali v svetost pravoslavne sinoda. Kaj za to, če ne živiš po koranu. Zadošči je, da izjaviš svojo pripadnost k tej ali oni veri in situacija je rešena. Samo eno si moraš pri tem zapomniti: svobode veroizpovedanih ne smeš krivo razumeti. Ako ena vera vsebuje tudi očitna protislovja, ti ki si od druge vere, moraš držati jezik za zobmi. Ljudstvu se ne sme povedati vsega. Ako se ne strinjaš z glavnimi principi svoje vere, ne premakni se in ostal boš živ. Samo ne v drugo vero, ker si proklet in izgubljen na veke. Ako bi te hotel hodža zmoliti ali kristijan krstiti, upri se in organiziraj upor od vasi do vasi. Sekire in bodala pripravi za onega, ki se dotika krsta ali Mohameda. Toda tudi ti, rimski kristijan, ne ostani dolžan pravoslavnemu popu, ako povzdiguje svoj krst nad tvojim. Tega ne dovoljuje svoboda veroizpovedanih. Mi gori na ministrski ali škofovski stolici bomo klicali: živele svoboda veroizpovedanih, toda vi sinovi naroda bodite čuječi, da ne pride v hlev krščanski ali mohamedanski volk. Kakor hitro se pokaže, pripravite se na boj. V spodaj, ne udajte se. Koljite se, ker tako hoče sveta vera in svoboda veroizpovedanih. — Novozvoljeni zastopniki jugoslovenskega naroda naj si zapišejo na zastavo prvega jugoslovenskega parlamenta: Svoboda vesti, a ne svoboda veroizpovedanih. To mora biti ena prvih nalog parlamenta. Ne glas moralke, pokornosti in suženjske avtoritete, ne moralke rimskega, bizantskega ali jeruzalemskega pacifizma, ampak glas človeške moralke — moralke svobode vesti.

== Nemci o češkoslovaški republiki in nemški parlament. V nemškem državnem zboru je poslanec Erkelenz izjavil, da želi Nemčija živeti v prijateljskih razmerah s Češkoslovaško, ki pa se mora držati svojih obljub glede varstva nemške manjšine, ki je zagotovljena v versailleski mirovni pogodbi. Čehi ne smejo pozabiti, da je njihova država nacionalno mešana. Poslanec Everling pa je rekel, da v Evropi ne bo preje miru, dokler se ne bodo spoštovale pravice nemških manjšin.

== Zakaj so se Madžari izjavili proti Karolu. Madžarska vladna stranka se je, kakor znano, izjavila proti povratku bivšega cesarja Karla na Madžarsko. Povod tej izjavi je dala deklaracija ministra Stefana Szaba, ki je povdarjal, da je dobil od najmerodajnejše strani obvestilo, da smatrajo tako Antanta, kakor tudi države sporazuma povratek Karla Habsburškega ali kate-regakoli drugega člana Habsburške rodovine kot casus belli (povod za vojno). Nadalje je ministrski predsednik grof Teleki objavil, da bi Svica, ki je docela odvisna od Antante, nikdar ni dovolila, da bi Karel Habsburški odstopoval iz Svice v slučaju, ako bi bil poklican na madžarski prestol.

== Masaryk o Rusiji. Predsednik Masaryk je v razgovoru z dopisnikom »Az Est« izjavil med drugim: Mala antanta je absolutno defenzivna. Želim, da se skoraj vzpostavijo prijateljski odnošaji z Madžarsko. O politiki napram Rusiji je rekel, da je bil vedno proti intervenciji. Ruski narod si mora pomagati sam. Glede možnosti vzpostavitve habsburške monarhije je rekel predsednik Masaryk: Pri nas je vrašanje monarhizma rešeno. Imeli smo tujno dinastijo. Ves naš narod sovraži Habsburžane. Končni mir v Evropi ni odvisen od vzpostavitve monarhije, ampak le od demokratskih ustav in globokih socialnih reform.

Dr. I. L.

== Ameriki proti antanti. »Hollandsch Nieuws Bureau« poroča iz Londona: Casonisi' pribličujejo ameriško noto, v kateri naznanja vlada Združenih držav, da ne more dovoliti Angliji in Franciji, da bi si pridržali gospodarski monopol v velikih deželah, ki sta jih vzele sovražnikom med vojno. Noto povdarja predvsem, da bo Amerika vztrajala pri svojih zahtevah, da se morajo v vojni pridobljena tula ozemlja upravljati v gospodarski blagor vseh narodov. Noto zahteva, da se izročita mandata nad Palestino in Mezopotamijo ameriški vlad.

== Francija in Vatikan. Francoska zbornica je sprejela s 397 glasovi proti 209 zakonsko osnovo o vzpostavitvi diplomatskih odnošajev z Vatikanom.

== Obupen položaj Avstrije. Avstrijski listi pišejo, da ima Avstrija živ-veža samo še do novega leta. Kaj bo potem, nihče ne ve. Nadejajo se, da dočlejš prisplo živila, ki so jih naročili iz Amerike. Teh živil bo 60.000 ton, za katere so plačali 4 milijone dolarjev ali več kakor dve milijardi avstrijskih kron. S temi živila pa bo Avstrija preokroljena samo za dva meseca. V mesecu marcu pa grozi nastopiti katastrofa. Avstrija ima v letošnjem letu pri preskrbi živil 26 milijard primanjkljaja, dočim znaša ves njen državni proračun samo 20 milijard. Iste pišejo, da je popolnoma izključeno, da bi Avstrija mogla dalje eksistirati. Bankrot je neizogiben, in ta bankrot bo imel dalekosežne posledice.

== Poljska v konfliktu z Vatikanom. (Zakasnelo.) Vratislavski škof Bertram je 21. novembra duhovnikom v Gornji Slezijski prepovedal udeležbo pri plebiscitu. Zaradi tega so poljski škofje papežu poslali pismo, kjer protestirajo proti temu odloku kardinala in naglašajo, da bi bila vsled tega izvedba plebiscita v rokah nemških duhovnikov, katerih je v Gornji Slezijski 75%. Pismo so podpisali kardinal Kowalski, nadškof Bilczewski in Teodorowicz ter škofi Przezdziecki, Sapieha in Fulman. — Odredba kardinala Bertrama je na Poljskem povzročila veliko razburjenje. Včeraj je bilo zaradi tega v deželnem zboru predloženih več interpelacij, ki so se bavile s to zadevo. Posl. Bubanovic je pozval vlado, naj takoj začne pogajanja s Sveto Stolico, da se Gornja Slezijska odcepi od nemške breslavlske škofije in da dobi posebnega apostolskega upravnika, kakor Reka. Posl. Reger je zahteval, naj se poljski poslanik pri Vatikanu Kowalski odpošklje in naj se apostolskemu nunciju v Varšavi Rattiju vrnejo poverljivci. Minister za zunanje stvari Sapieha je odgovoril, da mu te nuncij Ratti zagotavlja, da ne bo ničesar o tem, da bi Sv. Stolica kardinalu Bertramu podelila kaka posebna pooblastila. Nuncij ne veruje, da bi Vatikan mogel odrediti kaj takega. Poljska vlada je protestirala pri nunciju Rattiju in pri plebiscitni komisiji ter je naročila poslaniku Kowalskemu v Rimu, naj odločno zahteva razveljavljenje okrožnice kardinala Bertrama, nadalje naj se kardinalu Bertramu odvzame cerkvena jurisdikcija na glasovalnem ozemlju ter naj se imenuje poseben apostolski upravitelj. Zbornica je soglasno sprejela nujnost Dubanovicveze interpelacije in pozvala vlado, naj potem svojega poslanika pri Vatikanu izposluje, da Sv. Stolica prekliče okrožnico kardinala Bertrama. Poslanec dr. Glabinski je od vlade zahteval, naj se odločno zavzame za to, da se prepriča, da bi v Gornji Slezijski glasovalne osebe, ki so sicer tam rojene, ki na ondi ne prebivajo. Zunanji minister Sapieha je odgovoril, da je načrt, da bi glasovali tudi takozvani emigranti, ki prebivajo zunaj Gornje Slezijske, kakor n. pr. v Koelnu. Je predlog, ki pa potrebuje soglasja obeh strank. Poljska vlada je izjavila, da z nobenim pmočem ne bo sprejela tega predloga in je ponovno protestirala proti glasovanju teh emigrantov.

Telefonska in brzojavna poročila

MINISTRSKI SVET PROTI RADIĆU.

— d Zagreb, 6. decembra. »Veser« objavila iz Beograda nastopne informacije: Danes se je nadaljevala seja ministrskega sveta, katere se je udeležil tudi hrvatski ban dr. Laginja, ki je podal obširno poročilo o političnem položaju na Hrvatskem. Vsi člani kabineta brez razlike strank so obsodili izjave Stefana Radića proti naši državi, ki je edinstvena in kot taka priznana po vseh državah. V tej obsodbi je bil posebno odločen minister dr. Korošec. Banu dr. Laginji so bile dane instrukcije za primer, ako bi potreboval orožništvo za ohranitev reda. Vojni minister je obvestil armijskega poveljnika v Zagrebu, da ga potrebi stavi banu vojsko na razpolago. Za čas zborovanja seljačke stranke so ima prepovedati točenje alkohola.

— d Beograd, 6. decembra. Za včeraj napovedana seja ministrskega sveta, katere se je imel udeležiti tudi ban dr. Laginja, da poroča o političnem položaju na Hrvatskem, se je mogla vršiti šele popoldne, ker je ban šele takrat dospel. Seje se je med dr. udeležil tudi dr. Drinković, trajala pa je seja do 21. zvečer. Po banovem poročilu so bile banu in oblastvom na Hrvatskem dane instrukcije. Ban dr. Laginja ostane v Beogradu še danes.

— d Beograd, 6. decembra. (ZNU) Načrt novega poslovnika, ki je bil sprejet v ministrskem svetu, se bo danes razdelil ministrom. Po tem poslo-

niku govori posameznih poslancev v konstituentni pri razpravi o posameznih členih ustave ne bodo smeli trajati dalj kakor poldrugo uro.

— d Beograd, 5. decembra. (ZNU) Notranji minister Milorad Drašković, ki je bil nekaj dni bolan, je ozdravel in se je udeležil seje vlade in glavnega odbora demokratske stranke.

D' ANNUNZIO PREKLIČUJE NAPoved VOJNE.

— d Berlin, 6. decembra. »Lokalanzeiger« javlja iz Lugana: Bonomi je izjavil D' Annunzijuemu zastopniku v Rimu, da je bila blokada proklamirana v skladu s tlačenimi točkami ukazov. D' Annunzio je odgovoril na to, da bo regenta Reke za enkrat odstopila od napovedbe vojne stanja pod pogojem, da italijanska vlada popolnoma razveljavi sovražne Caviglijeve ukrepe proti Reki.

D' ANNUNZIO PRIPOROČAJO ZMIERNOST.

— d Rim, 6. dec. Kakih 100 senatorjev je poslalo D' Annunziju brzojavko, v kateri mu priporočajo zmernost in ga svare pred prelivanjem bratske krvi.

MADŽARSKO ROVARJENJE.

— d Praga, 6. decembra. Kakor javlja »Pondelnik«, je poslanec Horozowsky stavil radi državni sovražne agitacije madžarskih krščanskih socialcev vladi interpelacijo, v kateri trdi, da madžarska vlada propagando uradno podpira. Agitacija se vzdržuje z madžarskim denarjem in pod patronanco madžarske vlade deluje v Budimpešti slovaška centrala s posebnim vojaškim polkovodnim oddelkom. Interpelacija opozarja na zvezo madžarske ljudske stranke z levčarskimi strankami in razkriva načrt upora, ki se je pripravil meseca avgusta t. l. Posestnik Ruday, voditelj madžarskih krščanskih socialcev je bil aretiran, ko je ravno hotel prekoračiti mejo. Pri njem so našli mobilizacijski načrt.

VARSTVO MANJŠIN NA MADŽARSKEM.

— d Paris, 6. dec. Poslaniška konferenca je poslala madžarski vladi noto, v kateri povdarja, da zavestne sile vtrajajo na varstvu jezikovnih in verskih manjšin.

URADNIKA STAVKA V AVSTRIJI.

— d Dunaj, 6. dec. Temeljem včerajšnjega sklepa so stopili danes v stavko uradniki skupne C, približno 20.000 po številu.

ARGENTINJA IZSTOPI IZ ZVEZE NARODOV.

— Zeneva, 5. dec. Voditelj argentinske delegacije Pueyrredon je danes popoldne izročil predsedniku zveze narodov Hymansu pismo, v katerem naznanja, da se smatra argentinska delegacija za primorano, da izjavi, da ne more več sodelovati pri nadaljnjem delovanju zborovanja zveze narodov. V pismu spominja delegat na argentinske predloge in izjave: Mislimo, da se bodo naši predlogi vpoštevali kakor hitro bo to mogoče, ker se nanašajo na vprašanja, ki so zelo važna za ustavo zveze. Glasovanje pa je napravilo našemu upanju konec.

AMERIKA IN ZVEZA NARODOV.

— d Paris, 6. dec. Dopsnik »Liberté« poroča: Potovanje senatorja Cornelia v Evropo ima dvojen namen. Najprej ima Corneli naloge, se natančno poučiti o željah evropskih vesele in srednjeevropskih držav glede gospodarskega sodelovanja z Združenimi državami. Dalje je njegova misel posvečena svetu narodov. Harding bo, predno bo končno javno govoril o svojem stališču, izvedel, koliko sta Anglija in Francija pripravljene sprejeti v pogodbi v zvezi narodov. Osebnost mnenje Hardinga in njegove okoliščine stremi za tem, da je sveto Združenih držav v zvezi narodov potrebna vsaj ena sprememba. Ukinjenje vseh političnih poslov sveta sive narodov, smetno smanjvanje agend tajništva, ki naj opravlja le administrativne posle, stani pa opustitev njegovega političnega gospodarskega in propagandističnega delovanja. Vsi sklepi o pretrganju diplomatskih stikov, gospodarski blokadi ali skupnem oboroženem nastopanju naj preidejo od sveta zveze narodov na mednarodno razsodišče.

PLEBISCIT NA GRŠKEM.

— d Paris, 6. dec. Kakor poroča »Matine«, se je ljudsko glasovanje na Grškem izvršilo popolnoma mirno. Vsevolosovi pristaki se glasovanja niso udeležili.

STAVKA NA SASEM.

— d Leipzig, 6. dec. Včeraj dopoldne se je tu vršila skupščina obratnih svetov in njih funkcionarjev, v kateri se je enoglasno sklenilo, da se v ponedeljek zjutraj preneha s delom v 66 velepodjetjih tukajšnje kovinske industrije. Od približno 35.000 tukajšnjih kovinskih delavcev jih bo stavkalo okroglo 15.000.

MIROVNA POGAJANJA V RIGI.

— d Paris, 6. dec. »Tempe« doznava iz Rige: Iz Izjev, ki sta jih podala Dombeki in Joffe zastopnikom časopisa, izhaja, da se pogajanja bližajo važnim odločitvam. Delegaciji stoji neposredno pred podpisom mira, ki ga je pričakovati v treh bližnjih tednih. Dombeki je tudi izrazil upanje, da bo sklenjen mir trajen.

ANTANTA IN BOLGARSKA.

— d Paris, 6. decembra. Kakor poroča »Tempe« iz Sofije, je antanta sklenila, Bolgarijo dopustiti, da njeni vladi ni treba odpušiti 1100 častnikov takoj prihodnje dni na podstavi mirovne pogodbe, temveč da sme obdržati 700 častnikov več, kakor določa člen 66 mirovne pogodbe.

Iz naše kraljevine.

— Beogradska občina na čast poslancem. Na dan sestanka ustavotvorne skupščine bo beogradska občina na svečan način sprejela in pozdravila novoizvoljene poslance. Občinski svet je sklenil, da se ta dan mesto svečanostno okraši in da se razobesijo zastave. Zvečer istega dne bo mestna občina dala na čast poslancem, ki se zberu v vseh krajih prostrane jugoslovanske domovine slavnostni banket, na katerega bodo povabljeni tudi vsi odličnejši

politični, znanstveni, umetniški in štalski.

— Železniška zveza z Reko. Dr. Rybar in dr. Trinajstić sta prošila, kakor poročajo iz Beograda, ministra za javna dela, naj vlada čimprej prične z gradbo železniške proge Kočevje-Brod-Moravice, da bi Slovenija dobila zvezo z baroško in bakarsko luko.

— Beograd in poslanci. Ko so v tem tednu začeli prihajati v Beograd novo izvoljeni poslanci za konstituentno, se je beogradska občina in mestna uprava pobrignila, da jim preskrbi stanovanja. Del poslancev bo stanoval v privatnih hišah, drugi, večji del pa v hotelih, kjer je vsled občinske takse za tuje precejšnje število sob na razpolago. Poslanci se ne bodo smatrali za tuje, ker prihajajo v narodnih in državnih poslih; zato ne bodo plačevali takso za tuje.

— Ruski begunci v Kotoru. Število beguncov, ki so dospeli s Krima v Kotor, znaša 8000.

O nas — brez nas.

Bivši gorški deželni poslanci so naslovili na komisarja za avtonomne zadeve v pokrajini gorški, g. dr. Alojzija Pettarina, pismo, iz katerega posnemamo:

Ob Vašem zanimanju za usodo zaseđenega ozemlja Vam ni moglo uiti, da zadnje dni sta se pogajali dve oblasti za našo prihodnost, in sicer — brez nas.

Ostudi nas je malo in smo šibki, vendar ljudje smo, narod smo, kateremu se ni sramovati stati v vrsti z drugimi narodi, ker gmočno in duševno — z ozirom na svoje število in moč — se smemo meriti z vsakim drugim in mnoge tudi prekašamo. Svojo narodno dolžnost vršimo v gospodarstvu in omiki, kakor drugi; zato zahtevamo, da se nam priznavajo človeške in narodne pravice ter da se nam izkazuje spoštovanje, katero zaslužimo. To se ni zgodilo, ko je šlo za naše temeljne pravice in življenjske koristi, temveč državniški so nas povsem prezrli, držel se imperijalističnega načela, da moč prevladuje pravici, tistega načela, o katerem so trdili, ko so stopali v mirovno konferenco, da je bodo pobijali, mislili so namreč na imperijalizem drugih in ne na svoj, zato so sklepali o nas — brez nas.

O nas način, kakor so postopali državniški z nami v tem prevažnem vprašanju sili do protesta, napolnjuje nas pogled v prihodnost z največjo skrbjo, kajti ako bo vlada one države, kateri smo prisojeni, postopala z nami ko ji bomo prikopljani, tako kakor postopa zdaj, ko smo zasedeno ozemlje, bati se nam je najhujšega, tako da bo mo obupno zdihovali, da se nam je godilo neizmerno boljše, ko se nam je žalobno godilo.

Kako postopajo rešitelji s svojimi rešenci?

Predstavljajo se nam kot rešitelji, a so nas popolnoma zasuli; imenujejo nas rešeno deželo, a so nas dočela podjarmiti, kakor nekdanji Rimci premagane dežele; vedejo se kot zmagovalci in absolutni gospodarji, katerim ne velja nobena postava bivše države, ako je najnižji finančni ne potrdi; premenili so, ne da bi nas vprašali, naša krajevna imena ter zakrili slovenski obraz naš dežel, kakor da so neoporečni gospodarji v naši deželi. Ako potrebujemo zase novih imen, presta jim pot; ali se naše ljudi sodijo na javna mesta naša imena. Nikomur ne priznava pravice, da nam naša imena odjemlje, pretvarja in pokvarja; to pravico si prisvaja le gospodarji nasproti sužnjem, kateremu ne priznava človeških pravic. Naša imena, krajevna in osebnost, so naša last, naša čast in naš ponos. Nasilno prenehanje naših imen občinam kot sramotno žaljenje naših najbližjih čustev in osebno izsiljevanje, ko se vse to godi v prikrižje in zanikanje narodnosti.

V raspišti državi se nam je delila pravica po obetovanih zakonih v našem jeziku; v zasedenem ozemlju se nam zanika pravica, ako vloga ni sestavljena v nenačrtni jeziku, ali ako jej ni priložen prevod v tem jeziku, in to na zahtevo višje instance. Tu ne velja izgo-

vor, da to se ne godi splošno in da osrednja vlada ni te a odredila; vlada je odgovorna za uradno početje svojih uslužbenecov, naj se kaj godi splošno ali posamično.

Državni upravi je naloga, da pospešuje gmočne koristi državljanov, a našim občinam so postavili gerente, ki pogoltno občinske dohodke. Domače upravitelje so odstavili ter namestili z drugimi iz daljnih krajev, kakor da je naša pokrajina za to ustvarjena, da preoblikuje zasluge ljudem, ki v kraljestvu niso dobili mesta, četudi občinska uprava in občinsko gmočno stanje pod tem močno trpi.

O šolskem vprašanju nečemo niti govoriti. To je najhujša rana, katero nam je zasekala vlada, katere skli, katere se ne bo dala zaceliti, dokler nam vlada ne vrne vsega, kar nam je vzela. Nismo narod analfabetov, marveč kulturni narod, ki pozna korist in potrebo šole. Brez nje nečemo ostati in nikakor ne bomo trpeli, da se nam šole zapirajo, prepovedujejo ali pretvarjajo v nestor šole, kakor v Gorici. Državljeni imamo pravico do kulture; v njeno doseg nas mora vlada štiti in podpirati. To je njena sveta dolžnost.

Politična prostost je postala bajka; zbiranje in zborovanje je mirnim državljanom prepovedano, dopušča se pa kričanje, razsajanje in strahovalcem. Javno življenje ne nosi več znakov kulturnega naroda, marveč sovinstov in anarhistov. — Če pa se župani posvetujejo o občinskih zadevah, se jim žuga z aretacijo; če domači uradniki, poslan na komisijo, sprejme v gostilni nekatere osebne prijatelje v tem kraju, dvignejo karabinerji krik o komplotu proti državi; če slovensko pevsko društvo priredi javen koncert v javnem lokalu, pozdravljajo ga z bombami. Enako se tudi obrtno podjetje, ki kateremu ni ljubo, poškoljuje o polnoči z bombami. To so prostosti in prijetnosti v osvobojenih pokrajinah.

Konstatujemo te prikazni kot očitni vidiki njih globoke obžaljevanje. Prosim Vas, velerodni gospod komisar, ki sami vidite te razmere in nam morate pritruditi, da se resnično, opozorite vlada na to ter opomnite jo, da sme pričakovati zaupanje ljudstva le, ako vrši svojo dolžnost, da pa ljudstvo postane nevoljno in nemirno, ako vidi, da se prezira, da se teptajo njegova čast in koristi, da se nam kratijo težko pridobljene pravice.

Potrebno in opravičeno je, da se ljudstvu priznava njegove pravice, da se mu prepusti delež, ki mu pripada pri vladi in upravi, da se mu ne kratijo človeške in državljanske pravice, da se mu ne jemljejo pridobljene pravice pod nikakim naslovom ali pretezo. Drugače bo siljeno klicati, da prosti državljani so postali državni sužnji, da s nasilstvom se hoče uničiti slovenski narod kot tak.

Pred vsem pa je potrebno, da se vzpostavijo deželna avtonomija in da ponovno pripravijo osrednji vladi našo zahtevo o sklicanju deželne zbornice. Josip Kosor, Zagreb.

Neodrežena domovina.

— Z Gorškega. »Sokole« v Orlkem je priredil pred kratkim zabavni večer, ki je jako dobro uspel v vsakem pogledu. Udeležba je bila izredno velika in čisti dohodek znaša 1716 lir. »Sokole« je združil na ta večer vse sloje cerkijanskega prebivalstva, kar priča, da ni več predvojne strankarskega življenja, marveč, da je vsem pri sru samo bodočnost naroda. Cerkljanski »Sokole« si je svoje sedanje naloge in se bo izvrševal vestno in točno. — V Sušidu pri Kobariču so vprizorili igro »V Ljubljano je dajmo«, ki je potekla prav dobro. V Kobariču pa je bil koncert, ki se je izvršil izborno. Tako se razvija kulturno delovanje po Gorškem po središčih in po malih vaseh. — Pri Fran. Laharnarju blizu Podmel-

ca so neznanj tatovi ukradli par volov. Ravno takrat so poskušali enako tatvino na Ponikvah pa so bili pregnani. — Predilnica v Ajdovščini je dobila dovoljenje, da napelje električni tok iz Straže pri Gorici do Ajdovščine. Orta gre preko Gorice, Solkana, Vograškega, Črnice, Kamenj in Sv. Križa. — Ad nov. pregled.

— Protest gorškega občinskega sveta proti nasilstvu fašistov. Gorški občinski svet je sprejel v svoji zadnji seji resolucijo, ki žigosa nasilstva fašistov, ki so vrgli, kakor znano, dve ročni bombi na poslopja, ki so last mestnih Slovencev. Resolucija obžaluje, da se je pričela v mestu s strani neznanh ljudi nasilna akcija in ostro obsoja storenje nasilistvo ter zahteva za bodočo varstva lastnine gorških meščanov. Resolucija je bila sprejeta soglasno. Stavil jo je občinski svetnik Milost.

Jugoslovenski visokošolci gostje Meščanske Besede v Pragi.

Praska Meščanska Beseda si je postavila za cilj, da kolikor mogoče osredotoči v sebi življenje Slovanov, bivajočih v Pragi ter že od lanskega leta sem vrši to svojo nalogo, zlasti pa se trudi zbrati in pritegniti slovensko mladino ter prireja za njo skupne prijeteljske večere. Nad to spada tudi

prijateljski večer, prirejen 28. novembra t. l. na čast in v sprejem jugoslovenskim študentom. Teka večera se je udeležilo veliko število jugoslovenskih visokošolcev. Člani jugoslovenske kolonije v Pragi in zastopniki vodilnih českih krogov, ki jih je pozdravil predgovornik dr. Führich s srčnim na-

govorom, v katerem je pozdravil pred vsem poslanika kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev g. Ivana Hribarja ter jugoslovensko visokošolsko mladino, ki naj se počuti med Čehi kakor doma, ki naj bo prepričana, da je jugoslovensko dijaštvo na Češkem enakopravno s češkimi in da je češkemu ljudstvu ravno tako pri srcu, kakor lastni sinovi. Spominjal se je dela za zblizanje obeh narodov v preteklem letu potom izleta jugoslovenskih novinarjev in sokolskega zleta. Toda vse to prizadevanje je imelo do sedaj samo idealni izraz, ki je dobil trdno podlago šele z dogovorom med obema državama, katerega dalekoosežnost je govornik podrobneje razložil. (Odobranje.) Pozval je jugoslovensko dijaštvo, da naj, kadar se vrne v svojo državo, ne dela samo za svoj narod, marveč tudi za razširjenje slovanske ideje med svojimi razširjavljani. Končal je svoj govor z vzklikom: At žije kraljestvo SHS, at žije kralj Petri! (Burne ovacije.) Umetniški del programa je izpolnil znani virtuoz na rosi Emanuel Lechner, ki ga je na klavirju spremljal g. Prandstetter ter je prednašal Wije-

nijawskega koncert v d-molu in Smetanovo Ondříčkovu fantazijo na motive »Prodané neveste«. Gdč. Jelka Stamatovičeva je zapela več jugoslovenskih narodnih pesmi in pesmi Milojeviča, Hristića in Konjovića. Pianistka gdč. Bártová je zaigrala Novakovo »Sonato eroico«. Njih umetniška prizvajanja so bila sprejeta z velikim odobravanjem, tako da so morali dodati še nekaj komadov. Gospa Laudová-Hoficova je prednašala Macharjevo pesem »Senatus populusque romanus« ter se pred svojo deklamacijo prisrčno spominjala svojih uspehov na jugoslovenskih gledališčih. Ob enem je povedala, zakaj je izbrala ravno to Macharjevo pesem, ker je v njej nastopajoči rimski senator vzor neuklonljivega značaja, kakršen je tudi posl. Hribar. (Odobranje.) Recitacija je bila globok vtisk ter izvala burno odobravanje. Po končanem umetniškem programu se je serviral čaj s prigrizki pri čemer so prevzele posel ljubkih gostiteljic dame odbora. Ob enem se je vršil tudi ples. Številni posetniki tega večera se ga bodo gotovo z zahvalo spominjali.

Glas iz Koroške.

Avstrija je prevzela upravo. Zopet smo sužnji. Pa vse nekako drugače se živimo sedaj kot smo se pod staro Avstrijo. Nismo več tako boječi; samozavestni smo. Plebiscitni boj nas je vzdramil in utrdil in ni je sile na svetu, da bi nam vzela našo ljubezen do Jugoslavije. Nemčurje seveda to jako jezi; napadajo nas, dajejo nam različna imena, a vse nič ne pomaga. Jugoslavija nam je pri srcu, vse kar nas spominja na njo, je še vedno »naše«. Jugoslovanski denar je »naše«, — pa zelo radi ga imajo nemčurji — jugoslovanski vojniki in orožniki so »naši«. Nekateri se jezijo, drugi se sramujejo, da so bili — judeži. Spoznali smo se popolnoma. Heimatsratovi, volkeverovci sedajo h koritu. Konjski kupci in mešetarji pa se dušijo in preklinjajo, ker nimajo več »kšefta«. Avstrijski orožniki vedno stnarijo in se jako zanimajo za zavedne Slovence. Obetajo vsem deveta nebesa, — a kdo jim veruje!

Jako težko stališče imajo učitelji, ki so še ostali tukaj in so morali proiti za sprejem v avstrijsko službo. Deželni šolski svet v Celovcu ne reši njih

prošenj, pač pa že imenuje na njihova mesta mlade, neizkušene učitelje — volkeverovce. Novoiimenovani načelniki krajnih šolskih svetov, seveda zaupniki »Heimatsrata«, preganjajo slovenske učitelje iz stanovanj. Po zanesljivih informacijah nobeden slovenski učitelj, — če bo sploh kateri sprejel, — ne ostane na svojem stalnem mestu; nastavljeni bodo po najbolj nemčurjskih občinah, kjer jih bodo že primerno priporočali »Heimatsrat«. Kdo jih bo štiti? Kje bodo našli podporo in pomoč? Zelo pogrešamo slovenskih listov, posebno žal nam je za »Korošec«, ki je nam tako po domače ošteval nemčurje. V Celovcu je začel izhajati pod komando »Heimatsrata« nov list »Koroška domovina« kot naslednik zloglasnega lista »Koroška Korošec«. — Zemlje in belegra kruha ne vidimo več. Splošno vsi Slovenci trdno upamo in tudi javno govorimo, da pride še Jugoslavija nazaj. Mogoče je imel nemški orožnik prav, ko je rekel: »Ko bo pela kukavica, nas ne bo več tukaj...« Samo tega si želimo.

Osemdesetletnica prof. Maksa Pleteršnika.

Najstarejši naš pisatelj, profesor Makso Pleteršnik, je slavil 3. t. m. svojo 80letnico. Rojen v Pišecah na Stajerskem, je dovršil filozofske študije ter najprej suplenoval v Mariboru in Celju, postal v Gorici pravi učitelj, v Trstu profesor ter je služboval končno v Ljubljani na višji gimnaziji do svoje vpočitve. Za njim leži dolga doba agilnega, živga, nad vsako primero plodovitega življenja. Bil je še mlad, ko se je marljivo oglašal v našem listu nad črto in pod njo, bil je sodelavec Sirtarjevega »Zvonca«, za katerega je med drugim spisal povest »Prvi dnevi drugega triumvirata«, a se je zgodaj posvetil najstarejši svoji življenjski nalogi: slovarstvu in slovarstvu. Za Rožkov latinsko - slovenski slovar je izvršil nekaj črk popolnoma sam, primerjal je prispodobe Homerjeve in arabskih narodnih pesmi ter se pečal z različnimi slovenskimi jezikovnimi in literarnimi zgodovinskimi problemi. Vedno je zbujal zanimanje za vse Slovence. O njih je pisal za programe srednjih šol ter sodeloval v Geršakovi »Čitalnici« (časopis), v »Slovanstvu« Sloven. Matice, v J. Jurčičevi Slovenski knjižnici ter je urejal dolgo vrsto let »Letopis« Slovenske Matice.

Največje njegovo delo, ki mu ohrani slavno ime za vse čase, pa je njegov Slovensko - nemški slovar, ki je bil leta 1894. izdan po ljubljanskem knezoškofijstvu na stroške rajne-

ga ljubljanskega knezoškofa Antona Alojzija Wolfa v dveh debelih knjigah (I. 883. II. 978 strani). Ta slovar je sed nad 10 let vztrajnega in naporega znanstvenega dela. Pleteršnikov slovar nam je končno ustali slovenski pravopis in nam je neizbrisna zakladnica, iz katerega zajema vsak naš pisatelj, ki stremi za čistim, bogatim, pravilnim jezikom. Pleteršnikov slovar je knjiga, ki se med vsemi našimi knjigami vprašlja največkrat, od katere se ne more ločiti noben slovenski častnik ali leposlovec, knjiga, ki je vedno svež vrelac lepote in sile našega jezika. Pleteršnik je odbornik »Slov. Matice« in ravnatelj kulturnih društev; mestna občina ljubljanska pa mu je v zahvalo za njegove literarne zasluge podelila meščanstvo. Da bi v visoki starosti, se naš vrli starosta vedno enako živo zanimal za slovensko slovarstvo ter se udeležil seji in zborovanju s svojo tehtno besedo. Ponosni smo nanj, in ni ga kulturnega Slovenca, ki bi z veseloštopovanjem in hvaležnostjo ne izrekal njegovega imena. Tibo in skromno živi v Ljubljani, le polti ostaja v Pišecah v svojem vinogradu. Zato je nedavno doživel, da so mu odpovedali stanovanje. Ogorenost, ki je prevzela vse mesto zaradi tega blokatorskega incidenta, mu je bila pač najlepši dokaz, kako popularen je v Ljubljani. Bog ga živi še mnoga leta čilga in zdravega!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 7. decembra 1920.

— Zlorabe na Koroškem. Beogradska »Epoha« piše: »Pred nekaj dnevi se je vrnila s Koroškega komisija, ki jo je imenoval ministrski svet, da preišče zlorabe v aprovizaciji o priliki koroškega plebiscita. Komisija je včeraj dne 4. t. m. ob 11. podala preko finančnega ministra Stojanovića vladi svoje izčrno poročilo. Glasom tega poročila so se pri aprovizaciji vršile velike nepravilnosti. Ves aprovizacijski načrt je bil zelo slabo sestavljen in še slabše izveden. Namesto da bi se Koroška preskrbevala z živili tako, kakor je to potreboval prebivalstvo, je aprovizacija tvorila mesto, preko katerega so živila in drugo blago prehajala iz naše države naravnost v Avstrijo. In sicer brez carine in ne da bi se zasigurala valuta. To ni imelo dobrih posledic: nasprotno, povzročilo je dvojno škodo: pri prebivalcih v conah A in B je nastalo na eni strani thotansko razpoloženje, na drugi strani pa je bila naša država oškodovana na valutni in carini. Ker je blago, ki se je razpečevalo pod pretezo koroške aprovizacije v smislu nekega sklepa ministrskega sveta, bilo prosto carine in se zani ni polagala zdrava valuta. Ker je bila naša država na tej točki skoraj mesec dni na mejah odprta, to je

brez carinske črte, ni sedaj mogoče dognati, koliko živil je šlo preko meje, to tem manj, ker so na neoplaščen način izginile vse vozovnice, ki se tichejo prevažanja tega blaga na Južni železnici. Vendar pa se da približno izračunati, da je bilo na račun aprovizacije koroškega prebivalstva iztihnopoljenih okrog 600 vagonov iz naše države.

— Onim, ki se jim delajo skomine. Med nami so gotovi ljudje, ki si od vsega srca žele, da bi vsi Slovenci prišli pod italijansko nadoblast. To pa zato, ker so prepričani, da je pod Italijani vsega dosti in mnogo ceneje kot pri nas in zato, ker so Italijani — katoliki. Da bi bili Slovenci kulturno pritisnjeni ob tla, vedo ti ljudje dobro, a to jih nič ne ženira, ker kaj treba kulture, samo da je želede poln. V Trstu imajo na teden tri brezmezne dneve, riza dva meseca ni bilo dobiti v trgovinah, sladkorja sploh nimajo, bele moke tudi ne, pač pa dobe nekaj dek ababe korne moke za kruh. Komur bi prišli na sled, da si peče bel kruh doma, ga obutno kaznujejo. Taka je v tisti blaženi Italiji! Naj bi pri nas bili brezumni dnevi, naj bi ne bilo bele moke, sladkorja, to bi bilo vpitja in zabavljanja čez državo in Srbel. Če vse to premišljujemo, se nam zdi, da so vsi tisti ljudje, ki samo zabavljajo in vidijo sunaj naših državnih meja samo srečno in udobno življenje, preok-

jedli in da so mnogokrat preveč siti. Ko bi le hoteli pomisliti tri leta nazaj! — Zadevo gđe. Hristič, hčerke pravoslavne polkovnika Hrističa, ki je po svoji irski materi katoličanka in med Srbi vneto deluje za razne katoliške karitativne naprave, slastno pogreva »Večerni List« in jo izrablja v svojo umazano demagoško nameno. Vprašamo pa: Ako bi kak vnet klerikalen pristaš, n. pr. klerikalni milijonar in veleindustriec Karel Pollak, imel in bi med Slovenci vneto delovala za hčerko, ki bi bila po rodu pravoslavna razna pravoslavna družba, ali bi jo tudi hvalili, ali bi jo sploh pustili pri miru? Spomnite se nastopa kanonika Nadraha proti prvi pravoslavni učiteljici, ki je prišla med nas Slovence, ne da dela za pravoslavlje, temveč da učni srbsčino, in izpoznali boste vso klerikalno farizejstvo in hinavščino.

— Pameten ukrep. Upraviteljstvo Narodnega doma v Ljubljani naznanja tem potom, da zgornjih prostorov Narodnega doma poslej ne bo več oddajalo v svrhu prireditelj in zabav, ki bi bile v zvezi s poplavljanjem alkoholnih pijač, ker imata narod in Narodni dom, kakor kažejo izkušnje, od takih prireditev brezprimerno več škode nego koristi.

— Profesor Plečnik ne pride v Ljubljano. Kakor je znano, je bil naš ljubljeni prof. Josip Plečnik v Pragi imenovan za profesorja na tukajšnji tehnični fakulteti. Profesor Plečnik pa ostane v Pragi, ker so mu tamkaj ponudili udobnejšo in boljše službo. Na intervencijo predsednika dr. Masaryka je bil Plečnik imenovan za arhitekta v Pragi.

— Promocija. Na visoki trgovski šoli »Revolucija« v Trstu je promoviral g. Vladimir Goljevšček za doktorja trgovskih znanosti.

— Imenovanje. Za dvornega svetnika je imenovan vladni svetnik pri poverjenstvu za kmetijstvo v Ljubljani Ivan Vertačnik.

— Naše časopise. Kakor čujemo, preneha »Večerni list« z novim letom izhajati. »Večerni list« je bil, kakor je znano, glavno orodje klerikalne stranke v volilni borbi za konstituanto. — Na Dunaju preneha izhajati »Naša Straža«, ki jo je izdajal ravnatelj »Videnske Matice« Jettmar, ki je pred par dnevi izvršil, vsled ponesrečenih borbnih spekulacij, samomor. Jettmar je izdajal tudi poljski list »Kurier Wiedenski«. Jettmarjeve obveznosti znašajo okroglo 3 milijone kron.

— Nadpregled invalidov. Ker se še vedno dogajajo slučaj, da se po dveh letih obstanka naše države dohajajo na pukovske okružne komande od vojnih poškodovancev (invalidov) prošnje za nov nadpregled, je poverjenstvo za socialno skrb odredilo, da se vsi oni, ki so bili že v bivši Avstriji priznani za invalide in ki še niso pod našo upravo nadpregledani, osebno ali pismeno zgledajo pri pristojni pukovski okružni komandi radi vpoklica k novemu nadpregledu in sicer najkasneje do konca februarja 1921. Kdor se med tem časom ne zgleda, se s tem odpove vsaki invalidski preskrbi, oziroma izgubi vsako pravico do nje. Izvzeti so le oni, ki se po preteku tega roka vrnejo iz ujetništva, iz inozemstva itd., kar pa morajo dokazati z zadetimi listinami. Če kdo prizadeh želi kaka pojasnila, naj se zgleda v mestnem vojaškem uradu (Mestni dom). Izrecno se pa poudarja, da se bo brezpogojno držati zgoraj označenega roka. Tozadevni razglas je nabit na mestni deski.

— Državna podpora kulturnim društvom. Minister prosvete je nakazal državno podporo tem le institucijam: »Slovenski šolski Matici« in »Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta« po 5000 dinarjev, in »Društvu za zgradbo učiteljskega doma« v Rogoški Slatini 1000 dinarjev.

— Brezplačna vožnja. V Nagy Enjed Romunija pristojni Katon Adolf se je na strehi gorenjskega osebneke vlaka pripeljal z Jesenic v Ljubljano. Tu so ga izročili policiji. Železnica zahteva povračilo škode 18 dinarjev.

— Sentiakobska napredna knjižnica. Vožarski pot 2, koncem Florjanske ulice, električno postajališče. Izposoja vsak delavnik od pol 6. do pol 8. zvečer najlepše slovenske, srbohrvatske, češke, nemške, italijanske in francoske knjige. Kupujejo se knjige po najvišji cenli.

— Za božično akcijo ubožnega oddelka pri poverjenstvu za socialno skrb je nabral v veseli družbi v Rožni dolini g. R. Brekvar znesek 160 K. k

— Nesreča ali čin blaznosti? Inženir Pitamic, o katerem smo že poročali, da je ustrelil svojo nevesto, je bil nastavljen kot državni nadzornik v Greinitzovi tovarni na Muri. Tu je bila zaposlena kot kontoristinja tudi hčerka davčnega uradnika Vaček (Vacac) v Mariboru, s katero je pričel inženir Pitamic ljubavno razmerje. V nedeljo se je hotel inženir odpeljati v Ljubljano ter sta se on in Vačekova dogovorila, da ga spremi v Maribor. Kar se je potem dogodilo v usodopolni noči, ne ve nihče. Prihodnje jutro je poklical inženir služkinjo pri oknu, naj pride pogledat, kaj se je zgodilo, ta pa se je zbal in naznanila to ravnatelju tovarne. Ta je poslal takoj nato k inženirju nekega uradnika in delavca, ki sta našla inženirja v spodnjih hlačah in srca z revolverjem v roki. Sededeča na postelji, na tleh pa okrvavljena in že mrtlo truplo Vačekove, inženir se je dal nato mirno od-

vesti v preiskovalni zapor, sodi se pa, da se mu je omračil um.

— Za Jugoslovensko Matice je bilo nabranih na protestnem shodu dne 14. novembra v »Unionu« 3919 K 49 v. 5 čehoslov. kron, 11 avstrijskih kron. Vesela družba v kavarni »Zvezda« 80 kron in 20 lir. Slavko Gobec, poštar, Podčetrtik, pošila 204 K, nabrano v veseli družbi na imendan g. Martina Mraza z opazko: Bratje posnemajte! Nudi se Vam letno širom Slovenije 1000 enakih prilik. Germ Slavko, Videm, Dobropolje 30 K. Kosovel Josip 20 K. Podružnica Jugosl. Matice Kojnice 2000 K. Uredništvo poverjenstva za kmetijstvo, mesto venca na krsto umrlega inž. Vlad. Suklje 200 K. Neimenovani VII. oddelka drž. železnice 60 K. J. Ivančič, kavarna Zvezda, nabral o priliki godu g. Andr. Rapeta, šol. nadzornika 200 K. Aleks. Dominko 60 K, nabrano na poroki g. Cigliča z gđe. Vogričeve v Spod. Šiški. Učne moči in gojenke gospodinskega tečaja v Črni pri Prevaljah, za neodrešene brate 116 K. Ida Brezar, učenka V. r. v Višnji gori, nabrala na tamošnji šoli 242 K za brate v Primorju in na Koroskem. I. r. gimnazije 13 K. Fran. Jelenek, ravnatelj, Bregana. Jesenice 122 kron. nabrano med Hrvati in Slovenci v gostilni g. Kalina. IV. razred deške vladnice na učiteljsku v Ljubljani (g. prof. Jaklič) 156 K. IV. razred deške vladnice na učiteljsku v Ljubljani (g. prof. Stupica) 80 K. Srčna hvala! Posnemajte!

— Uničevanje podgan in miši je pričel izvrševati mestni magistrat po vseh mestnih poslopjih in kanalih z bakteriološkim kuživom, ki je strupeno le za te živali, ni pa nikakor nevarno za ljudi: to kuživo je virulentna kultura podganskega in miškega bacila, ki jih kultivira bakteriološki zavod (dr. Kršnjavi) v Zagrebu ter zastruplja le poganje in miši. Ker se mora to kuživo vporabljati in nastavlja vendarle strokovnjaško, če naj bo uspeh zagotovljen, izvršuje to delo v Ljubljani uradno koncesioniran zavod za pokončevanje podgan in miši (Miro-

slav Zor, Stritarjeva ulica 7/III.). V mestu so se v zadnjih letih v marškalteriji hili podgane pojavile v velikem številu, povzročajo škodo in so tudi za prenos kužnih bolezni nevarne, zato se pozivljajo hišni gospodarji, industrijalna in trgovska podjetja, gospodarske zadruge, skladišča, hotelirji in gostilničarji, da se resno poprimejo odprave te nadloge. Zgoraj omenjeni zavod prevzame to delo tudi za sebo in še in podjetja ter oddaja kuživo tudi v manjših množinah.

— Kaj čitajo ženske? Neko policijsko poročilo pravi, da je bila neka dami v voz električne železnice pri doljenki mitnici ukradena nemška knjiga z naslovom: »Handbuch für Opferseelen«, vredna 17 mark!!

— K poštni aferi. Po Ljubljani se o »dolarskih princih« širijo neverjetne stvari. Nekateri govorijo, da se je eden aretiranih uradnikov že zastrupil v zaporu. Ta vest ne odgovarja istini. Uradnika zamenjajo z nekim, istočasno aretiranim Jencem, ki si je končal življenje v zaporu.

— Še barometre kradejo! Trgovcu J. Ketteju na Aleksandrovi cesti je neznan tatinski zlikovec odnesel pri trgovini pritrjeni barometer z vremenskim kazalom. Vrednost 500 K.

— Tatvina kolesa. Iz večje Rogovilčeve gostilne na Čerušah je bilo ukradeno 1000 K vredno črnopleskano kolo italijanskega izvora.

— Tatvina rjuh. Neki posestnik v Mostah št. 78 je tekom dveh mesecev neznan storilec ukradel iz podstrešne sobe 25 v skrinjah shranjenih posteljnih rjuh v vrednosti 5000 kron. Rjuhe so bile večinoma iz domačega platna, nekaj pa iz kotenine. Soba, kakor tudi skrinja, je bilo odprta. Tatvino so še le sedaj opazili.

— Cigani kradejo po vinskih hramih. Po doljenjskih vinskih hramih so začele krasti razne ciganske tolpe. Vinske hrame treh posestnikov v Ljubenski gori, občina Smihel-Stopiče, so naravnost opleni. Med drugim so žejni cigani odnesli tudi 100 litrov vina. Skupna škoda znaša 4000 K.

Nalnoveljša poročila.

D' ANNUNZIJEV SIN — ZADNJE UPANJE.

Trst, 5. decembra. Včeraj so dospeli v Trst italijanski poslanci, ki so se odpeljali na Reko, da pregovorijo D' Annunzija, naj opusti vse nadaljnje svoje nameravane korake. Poročevalcem listov niso imeli kaj povedati, rekli so le, da mislija ni ne službena ne polslužbena, marveč da so se poslanci sami odločili za poset D' Annunzija glede na sedanjí položaj. Nekateri so izrazili nado, da bo mislija imela gotovo dober uspeh. S poslanci se je peljal tudi D' Annunzijeve sin, Gabriellino D' Annunzio, katerega ima D' Annunzio jako rad, češ ako vse drugo ne bo pomagalo, pa vendar mogoče kaj zaleže sinova beseda pri očetu in bo njegova navzočnost olajšala prigrvanje k opustitvi nameravanih podjetij in sovražnosti do italijanske vlade.

REŠKA ZADEVA STVAR ITALIJANSKE NOTRANJE POLITIKE.

Rim, 6. decembra. »Corriere del Parlamento« poroča: Iz diplomatičnega vira smo izvedeli, da je jugoslovenska delegacija pri razpravi o Reki vprašala, kako se hoče rešiti sedanja situacija na Reki in kaj se stori napram D' Annunzijevega naklepa. Italijanski zastopniki niso dovolili razprave o tem vprašanju, marveč so izjavili, da je reška zadeva stvar italijanske notranje politike in da se tiče izključno Italije.

VARNOST ITALIJANSKE POMORSKE MEJE.

Rim, 6. decembra. Poslanec Federzoni je podal na mornariškega ministra interpelacijo, v kateri vprašuje, kaka jamstva morejo sporočiti zbornici glede novih pogojev na Jadranu, potrebnih za varnost italijanske pomorske meje? V razpravi o rapalski pogodbi se je zamen prikavalovao tustvarnega odgovora na precizno vprašanje.

ITALIJANSKI PARLAMENT.

Rim, 5. decembra. Zbornica razpravila o zakonskem načrtu, zavezojočem dispozičije za sistemizacijo državnega žitnega poslovanja. A b b o (soc.) izjavlja, da bodo soci-

jalisti pobijali zakon, ker hoče delavnemu ljudstvu zvišati ceno kruha. Da se sanirajo finančne razmere, bi trebalo zmanjšati vojaške proračune in javni dolg. Za Libio so se potrosile ogromne svote čisto brez koristi, namesto da bi se bila z njihovo pomočjo obdelala zemljišča v Italiji. Pred vsem treba znižati vojaške troške, kajti veličina in ugled kakega naroda ne obstojita v njegovem oboroženju. Manj orožja in več kruha, kruha po ceni! Mucci (soc.) je poudarjal, da zakonski načrt povišuje ceno kruha za 65 centezimov pri kilogramu in utegne povišanje še narasti. Sedanja državna kriza je globoka ekonomska kriza in poljedelstvo v Italiji je še v inferiornih razmerah radi fevdalnega sistema. V poljedelstvu treba investirati vse ogromne kapitale, ki se danes trosijo v razkošju privilegirancev. Razprava se nadaljuje.

NAKNADNE VOLITVE.

d Sarajevo, 6. dec. Pri naknadnih volitvah v volilnih okrožjih Sarajevo in Tuzla je zmagal v Tuzli komunistični kandidat, v Sarajevu pa radikalni kandidat dr. Vladimir Andrić.

AVSTRIJA PRODAJA CESARKE ZAKLADE.

d Dunaj, 6. decembra. Ker reparacijska komisija nič več ne razpolaga s krediti za živila, je povabila vlado, naj si vsaj za prve tri. Štiri mesece bodočega leta preskrbi potom finančne transakcije sredstev za nakup pšenice in rži, dokler se ne reši sanacijski načrt reparacijske komisije, katerega ravnokar preučujejo zavezniške sile. Ker tedaj ni drugih pomožnih virov, se misli na to, da se sredstva za plačilo prekomorskega žita pridobije v vnovčenjem v rokah avstrijske vlade se nahajajočih vrednostnih papirjev, kakor tudi vrednostnih predmetov bivše cesarske lastnine. V poštev prihajajo tudi poleg srambe za srebro in namizno orodje različne tapiserije. Kateri teh predmetov se bodo v omejenim namenu uporabljali, je odvisno od konkretnih poznanj z inozemskimi finančnimi krogi.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

D r a m a :
Torek, 7. dec.: zaprto.
Sreda, 8. dec.: Sen kresne noči, v opernem gledališču, ob dramatičnih eskih, red E.
Četrtek, 9. dec.: Bobrov kočuh, red B. Petek, 10. dec.: Pohujšanje v šentflorjanski dolini, red C.
Sobota, 11. dec.: Bobrov kočuh, red A. Nedelja, 12. decembra, Figaro se šal, izv. abnm.
Ponedeljek, 13. dec.: Bobrov kočuh, red C.
O p e r a :
Torek, 7. dec.: Dalibor, red A. Sreda, 8. dec.: Sen kresne noči, dramatska predstava, red E.
Četrtek, 9. dec.: Od bajke do bajke, z. E.

Petek, 10. dec.: zaprto.
Sobota, 11. dec.: Tosca, red D. Nedelja, 12. dec.: Dalibor, izvsn.
Ponedeljek, 13. dec.: zaprto.

— Iz gledališke pisarne. Zaradi tehničnih ovir odpade v četrtek, dne 9. decembra t. l. vprizoritve »Od bajke do bajke« za red E.
— Prihodnje nove vaje pri Ljubljanskem in Zvonu v četrtek zvečer ob navadnih urah.
— Foersterjev koncert v Mariboru. »Glasbena Matica« v Mariboru priredi 11. t. m. v. Ožizovi dvorani velik Foersterjev koncert, katerega se bo udeležili baje tudi skladatelji sam.
— Slovenska drama. Ivan Cankar »Za narodovo blago«. Komedia v 4 dejanjih. L. 1915. Štiri leta po izdaji knjige, je doživela Cankarjeva socialnopolitična satira svojo premijero

na malem Pistekovem odru v Pragi. Češki »Čas« je pisal takrat: »Vse v tej igri je v posmeh: osebe, prizori in dialogi. Posmeh, ki čuti potrebo, biti ekskluziven in napraviti iz ljudi najbolj pohabljen kreature. Mnogo ponižanja in ljubosumnja je čutila duša, iz katere je izšel ta posmeh.« Sele l. 1906 se je satira uprizorila tudi na ljubljanskem odru. Takratno politično razpoloženje v naši domovini, zmeda zaradi volilne reforme, pojavljanje novih političnih formacij in silni boj med stariimi strankami so dali Cankarjevi satiri videz aktualnosti. Ze praški »Čas« je pisal: »Satira spominja mnogo na Gogoljevega »Revizorja«, in takratni gledal. kritik »Slov. Naroda« je sodil: »Res je sicer, da Cankar v tej drami ni povsem samoukikel: marsikateri njegov tip ima svojih prednikov v svetovni, tudi v dramski literaturi. Tudi posameznim situacijam bi bilo najti dovolj paralel, a to je brez pomena. Samonikel je Cankar v podrobnostih risanja, samonikel v načinu grupiranja, originalen v dialogu in v občutju.« »Li. Zvon« je objavil oceno, da »Cankarjevi junaki niso tolikani ljudje, nego posebej človeška čustva, morda tudi lastnosti... da se nam zdi, kakor bi se nahajali Cankarjevi junaki v nekakem deliriju in da čisto podvomimo: žive li sploh taki ljudje? Malokomu je prišlo nemara na misel, da bi se vprašal: nimajo li ti ljudje res nič dobrega na sebi? In vendar moramo reči, da C. pretirava.« — V »Domu in Svetu« je poročal kritik: »Cankarjeva satira ima poleg vrline mnogo hib. Ves ta prvaški boj sloni na nemogočem motivu. Polovico uspeha te farse treba brezdomno pripisati političnemu ozadiju. Cankarjeve misli so bolj drzne kot globoke, — espirit, a ne sekspirski humor...« L. 1906. je igral »Ščuko« genijalni umetnik, danes, žal, že pokojni O. Boleska. »Grozda« takisto izvrstni igralec, tudi že zamrl L. Dragutinovič, Mirmoljovec je predstavljal gđe. R. Noskova in igrala sta z njimi oba Taborska. Danes še nimamo takih interpretov, zlasti ne za tako teško nalogo. V začetku razvoja smo in naš ansambl še ni popoln; ta in oni igralec ali igralka mora igrati ulogo, ki zahteva posebnega predstavljalca. Toda priznati moramo skoraj vsem resno voljo, ambicijo in marljivost. — Pohujšanje v dolini šentflorjanski« pa se igra na našem odru res izvrstno. Duhovito pereča satira učinkuje s svojimi karikiranimi figurami, ki so izklesane z mojstrsko roko, drastičnimi situacijami in s sentencami in aforizmi, ki niso nikjer prisiljeni. Prva in druga igra sta si torej zelo sorodni. Nedvomno je ta farsa najboljša Cankarjeva dramsko delo, ki je sicer spočetka nekam

nejasno, a v nadaljnjem poteku razumljivo tudi vsakemu poprečnemu inteligentu. Ali deluje farsa o »pohujšanju« kot taka, ali po zaslugi igralcev, je seveda dvomljivo. Gotovo je, da je inscenacija zorna in dokaz, da je gosp. Šest režiser, ki ustvarja kot umetnik ter zna iz ansambla potegniti vse, kar je v njem najboljšega. Med igralci naj omenimo le g. R. Ogozda (cerkvenik), ki je podal klasičen značaj, z. Pečka (zlodej) z izborno masko in igro, z. Šesta (Kobar) in g. Gabščika (učitelj); med damami se odlikuje predvsem g. Šaričeva (Jacinta) in poleg nje ga. Juvanova (Zupanja). Občinstvo je s predstavo očividno izredno zadovoljno.

— »Slovenski Pravnik«, številka 5—8 ima sledečo vsebino: 1. Ivan Kavčnik: O ujedinenju prava; 2. Dr. Fr. Goršič: Slovensko pravo; 3. Dr. Matej Pretner: K vprašanju sodstva v naši novi državi; 4. Prof. dr. Metod Dolenc: Kazensko pravosodstvo na bojnem polju; 5. Andraž Jeglič: Enotno nadzorstveno oblastvo v kazenskih in jetnišnicah; 6. Dr. Fr. Ogrin: Lovske najemne pogodbe; 7. Dr. M. D.: Pravna pomoč pri sodiščih na zaprosilo okrajnih glavarstev; 8. Dr. France Goršič: Slovenska pravna terminologija; 9. Anton Lajovic: Naša revolucija in naše pravo; 10. Iz pravosodne prakse. A. Civilno pravo; 11. Književna poročila; 12. XXXI. redna skupščina društva »Pravnik«; 13. Razne vesti.

Izjava*.

Tudi danes, ko je volilna borba že zdavna končana, imenujem Pegana ponovno vzprijčo njegovega »poslanega« v »Slovencu« brezčestnega in brezvestnega izdajalca ubogega Brenceta, denuncijanta in preganjalca svojega sošolca Carlja in uboge njegove rodbine. Jaz samo čakam na tožbo. Ako bi imel kaj časti, bi me bil tožil tisto ur in minuto, ko je čital mojo prvo izjavo.

V Ljubljani, 6. decembra 1920.

Dr. Jos. C. Oblak.

odvetnik in predsednik »Gospodarskega Zvona«.

* Zaradi pomanjkanja prostora podajemo glavno vsebino izjave, ki jo je nam poslal v objavo g. dr. Oblak. S tem je za nas stvar končana, ker bo imelo sedaj besedo pač samo še sodišče. Uredništvo.

Gospodarske vesti.

—g Trboveljska premogokopna družba. Dne 30. novembra t. l. vršeli se občni zbor te družbe je sprejel predloge upravnega sveta v zadevi razdelitve dividende v znesku od n. a. K 20.— za delnico in pomnožitev števila upravnih svetnikov. Glasom obstoječega poslovnega poročila je namen te pomnožitve mandatov vpoklicati jugoslovanske in francoske delničarje potom kooptacije v unravo, katara kooptacija se bo izvršila v prvi prihodnji seji upravnega sveta. Glede dividende se je poudarilo, da se je ista morala povišati v prvi vrsti z ozirom na znatno izpremenjeno razmerje med jugoslovensko in nemško-avstrijsko krono. Kupon št. 7 se bo vnovčel po 10. decembru 1920.

—g Važno za one, ki prosijo za obrtna dovoljenja. V zmlusu predpisov začasnega finančnega zakona smejo obrtna oblastva izdajati obrtni liste, koncesije ali kakršnakoli druga taka dovolila, ki so v zvezi z dohodki za one, komur se podeli, le takim osebam, ki se izkažejo z uradnim potrdilom, da v plačilu davkov niso na zaostanku. Stranke, ki prosijo pri obrtnih oblasteh za obrtni liste ali druga podobna dovolila, opozarjamo, da v lastnem interesu prilože prošni potrdilo pristojne davčne oblasti, da se poravnale vse davke za pretekla leta in za minulo polovico tekočega leta, ker bi se sicer prošnja ne mogla uoštevati.

—g Stroški za bankovce. V današnjih dneh, ko je vsespovski po svetu nadmerno mnogo papirnatega denarja, je izdelovanje bankovcev obrtnarja, z dobro konjunkturo. Nove države imajo redko potrebne priprave doma. Ne samo mi dajemo tiskati novčance v tuiino, tudi Čehom treba se tovrstnega uvoza. Čehoslovška je dala svoje tisočake izdelati v Ameriki. Po poročilu Jugoslovenskega Lloydja znašajo stroški za eno »hiljadarko« (tisočak) 35 čehoslovških kron ali 34% nominalne vrednosti vsakega tisočaka. g Angloški trg s surovim železom. Cene se drže še na prejšnji višini. Za železo surovo železo za litarne bi se dale doseči zmerno koncesije. Middlebrough še vedno ni na razpolago za eksport, ker so velike tovarne valed premogovnega štrajka hudo zaostale v svojih zunanjih pošiljajah. Middlebrough Hamit se dobi za eksport. Amerikansko surovo železo kljub anšani cenam ne prihaja v poštev, ne sporno pa občutijo velike tovarne trdnostno konkurenco, ker se ponuja po konkurentnih cenah belgijsko, luksemburško in lotrinško surovo železo za litarne.

—g Italijansko - jugoslovenska trgovska zbornica v Rimu. Iz Milana poročajo, da se bo na predlog odbora za pospeševanje italijanske - jugoslovenskih odnošajev ustanovila v Rimu italijansko - jugoslovenska trgovska zbornica.

BORZE.

—d Zagreb, 6. dec. Devize. Berlin 198—200, Italija 506—509, Novi Jork 138—139, Pariz 843—848, Praga 165—166, Dunaj 26.15—26.60. Valute: 136—137, avstrijske krone 28—29, francoski franki 845—850, napoleon-dor 460—464, nemške marke 196—198, romunski lei 205—212, italijanske lire 495—500, turške lire 508—50, angleški funti 470—485, soverign 522—50.

—d Curli, 6. decembra. Devize: Berlin 1877 in pol, Holandija 195.25, Newyork 641, London 22.22, Pariz 38.15, Milan 22.85, Bruselj 40.50, Kodani 90, Stockholm 123.30, Kristijanija 89, Madrid 82.90, Buenos Aires 21, Praga 7.60, Varšava 1.10, Zagreb 4.60, Budimpešta 1.40, Bukarešta 9.20, Dunaj 1.90, avstrijske žigosane krone 1.30.

—d Dunaj, 6. decembra. Devize: Curli 8700—8750, Pariz 3362 do 3412.50, Zagreb 382.50—397.50, Beograd 1530—1550, Budimpešta 98.75 do 100.75, Bukarešta 785—905, Milan-Trst 641—646, Sofija 630—650, Valute: Dinari 1522.50—1542.50, nemške marke 774.50—780.50, romunski lei 785—805, švicarski franki 8675—3725, francoski franki 3337.50—3387.50, čehoslovške krone 649.50—654.50, italijanske lire 1955—1975, madžarske krone 102.50 do 104.50, carski rublji 309.50—312.50.

—d Praga, 6. decembra. Devize: Curli 1373.50, Beograd 240, Milan-Trst 307, Zagreb 89.75, Budimpešta 15.50, Varšava 14.25, Sofija 101.75, Bukarešta 124.50, Valute: Dinari 234, avstrijske krone 15.50.

Izpred sodišča.

Ljubljanska porota.

Tatvina usnja. Pred večerajšio poroto je bil nadalje obsojen na 16 mesecev težke ječe Albin Lenardič zaradi tatvine, ker je meseca julija t. l. v Zallni, zasedeno ozemlje ukradel Mariji Colji večjo množino podolgovat in usnja v skupni vrednosti 2052 lir. Lenardič je tatvino priznal. Porotniki so krivdo soglasno potrdili.

Usoda begunca. Pred današnjo poroto se mora kot prvi zagovarjati Fr. Čepar iz Divače zaradi tatvine. Predtajo mu kratko obtožnico, glasom katere je kriv tatvine zneska 6800 K na škodo posestnika Jerneja Severja v

Kozarjih. Tatvina je bila izvršena dne 5. oktobra med 9. in 11. uro dopoldne. Predsednik dvornik svetnik Fran Regally obtožencu: »Ali se čutite krivega?« — Obtožence z odločnim povzdignjenim glasom: »Se čutim popolnoma nedolžnega!« Nato začne obtožence s sonornim glasom slikati svojo usodo: »Ko so prišli Italijani v našo zemljo, so začeli preganjati nas Slovence. Mojega brata in očeta so dvakrat zaprli. Tudi mene so internirali. Dema so imeli nad petdeset hišnih preiskav. Zaplenili so nam celo kuhinjske nože. Dne 15. septembra sem pobegnil v Jugoslavijo. V Ljubljani sem iskal službe, napravil sem tudi prošnjo za službo davčnega izterjalca pri delegaciji financ. Da si prihranim stroške za hrano in stanovanje dokler ne dobim službe, sem vstopil v službo pri posetniku Jernjerju Severju.« Obtožence obširno slika vse momente usodnega dne. Ko je Severju izginilo iz omar 6800 K. Slika življenje pri tem kmetu v drastičnih oblikah. Zlasti, kako je vozil gnoj omenjenega dne. Zasliševanje njegovo je bilo zelo dolgotrajno. Pojasniti skuša vsa nesoglasja. Omeniti je treba, da je on sam dal shraniti gospodarju nad 150 lir, ki pa niso bile ukradene, čeprav so bile skupno shranjene. Obtožence mirno sli-

ka nazorno in z našrtom kritični položaj, zlasti, kako je vozil gospodar gnojnice in kako je on delal pod kozlecom.

— Izpred mariborskega sodišča. Iz Maribora nam poročajo. Meseca januarja t. l. se je izvršil v trgovino Schmid v Ljubljani, kjer so vložili odnesli večje množine sladkorja. Sprva se je mislilo, da je vlom fingiran, ker se je sladkor takrat jako težko dobil, pozneje pa so aretirali dva vlomilca. Makso Novaka in Bogumila Majerja, ki sta ponujala sladkor raznim slaščičarnam za 25 K kilogram. Večina slaščičarn je ponudeno blago odklonila, samo slaščičar Amon je kupil večjo množino sladkorja in ga skril v podstrešju. Policija je ta sladkor zasegla. Pri današnji razpravi pred okrožnim sodiščem je bil obsojen Majer na 10. Novak na 8 mesecev ječe. Amon pa na 840 K denarne globe, ker je kupil dvomislivo blago. Amon je ušel hujši kazni samo vsled tega, ker se njegov zastopnik skliceval na odredbo deželne vlade, kjer priporoča trgovcem, da si nabavijo sladkor, kjer pač morejo.

Sokolstvo.

— Ženski telovadni krožek Sokola I. v Ljubljani objavlja, da se vrše telo-

valne vežbe vseh oddelkov v naslednjem redu: Članice: Realna gimnazija (Poljanska cesta) vsak ponedeljek in petek od 7. do 9. zvečer. Ženski naraščaj: istotam vsako sredo in soboto od 5. do 7. zvečer in gojenke (deklice) v telovadnici na Ledni vsak torek in soboto od 5. do 7. zvečer. — Prednjački zbor.

— Ženski telovadni krožek Sokola I. Ljubljana opozarja vse Sokolstvo na klonjeno občinstvo na svoj javni notranji nastop, ki se vrši dne 22. januarja 1921 v veliki dvorani hotela Union, v katero svrhu pripravlja jako lep in izbran spored. — O d b o r.

Društvene vesti in prireditve.

— Javno predavanje se vrši na univerzi jutri, 8. t. m. ob 10. uri dop. Predava g. univ. prof. dr. France Verber iz cikla »Telo in duša«, II. del: hipotezam o razmerju med telesom in dušo.

— Občni zbor Ženskega telovadnega društva v Ljubljani se bo vršil v soboto, 11. t. m. ob 5. popoldne na magistratu. K množičnim udeležbi vabi odbor. (k)

— Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani vabi svoje člane na

mesečni sestanek v torek, dne 14. t. m. ob 5. popoldne na poročniškem oddelku občne javne bolnišnice v Ljubljani. Spored: 1. Poročilo predsedstva. 2. Pogodbe z bolniškimi blagajnami; ref. gg. dr. Homan, dr. Kosšenina. 3. Slučajnosti. Odbor. (k)

— Društvo certifikatistov za Slovenijo. V poročilu društva certifikatistov za Slovenijo se je vrnila pomota glede pristopnine, ki ne znaša 1 K, kakor poročano, ampak 10 K, kar se s tem popravila.

— Zadruga sodavičarjev za Slovenijo je sklenila vsled vpeljeve trošarine na sodavičarske izdelke ter podražanje v to stroko pripadajočih surovin povišati cene sodavičarjev in pokalic na 3 krome za komad.

Poizvedbe.

— Izgubljena broša. V soboto se je izgubila briljantna broša. Pošteni naiditelj se prosi, da isto odda proti nagradi policijskemu ravnatelstvu.

— Našla se je denarnica na Miklavževem večeru v Narodnem domu. Dobi se na Lepem potu 3.

— Izgubil se je pes 27 m. m. siv. s črnimi progami, 3 mesece star. Da-

nes se je izgubila psica volčje pasme, rjava. Kdor kaj ve o njem, naj sporoči proti nagradi Rimska cesta 19.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Ženske bolezni: Profesor Winkler v Monakovu, pisatelj ženskih bolezni, posvedčuje, da tudi njegova preiskavanja potrjujejo ugodne učinke grenčice »Franz-Josef«.

Trpite na revmatizmu in zlitih nlih bolečinah? Vdrnjenje s pravim Fellerjevim Elza-fluidom je takorekoč dobrodejno! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Družavna trošarina posebej.

Rabite milo-odvajalo sredstvo? Fellerjeve prave Elza-kroglice izvršujejo svojo dolžnost! 6 steklenic 18 K. — Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 9 K. Zelodec okrepitveno švedska tinktura 1 steklenica 20 K. — Omot in poština posebej. a najceneje. Evzen V. Feller, Stubica donja, Elzarski št. 238, Hrvatska.

Modna trgovina

A. Sinkovic nasl.

Ljubljana, Mestni trg

priporoča svojo ravno kar došlo zalogo modne- ga blaga. — Velika izbira pletenin za dame, gospode in otroke. — Cene nizke.

Perfektne stenografirajo - strojepisko

sprejme takoj odvetniška pisarna. Plača po dogovoru in zmožnostih do 1200 K, oziroma tudi več. Ponudbe pod številka 838/9067 na upravni- tvo Slov. Naroda. 9067

Lekarna v Logatcu.

Velika zaloga domačih in tujih zdravil specialitet (Scott, Pagliano, Valda, ribje olje prve vrste, itd.) obliže, vsakovrstna mila in potrebščine za toaletno prodajo pod ugodnimi cenami. 8992

Zelo dobro ohranjen klavir

(Stutzflügel) na prodaj. Podrobna po- jasnila o ceni itd. daje del Cott Brežice ob Savi. 8998

Samostojno pisarniško moč sprejme

takoj Tovarna lesenih žebijev, Tacen pod Smarno goro. 9074

Ampula, jako lepa, sten- ske slike, fine kozarce, steklenice iz češkega stekla, servis za pivo, nov, vaze, usnjati kov- čeg, nova garnitura za kavo za 12 oseb (damast), preproga, pregrinjalo se prodaja. Ogleda se vsak dan od 3 do 4 na Resljevi cesti 24, II. desno. 9039

Proda se motor

na benzini Langen 8. Wolf 6 HP, prav malo rabljen. Polzve se v uprav. Slo- venskega Naroda. 9054

Sorejemajo se naročila za rezanje

drv z motorno žago. Drva se v vsaki množini dostavijo na dom. z Trgovina Ahacjeva cesta 10, tramvajska postaja sv. Petra cerkev. 9005

Akordant.

Rudarsko podjetje v Ljubljani išče za rudokop na Gorenjskem spretnega za- nesljivca podjetnika, kateri bi prevzel zavedna rudarska dela v takojšnji iz- vršitev. Ponudbe pod »Akordant 8986« na upravo Slov. Naroda 8986

Slike kralja Petra

v velikosti 47x65 cm priporoča

Narodna knjigarna v Ljubljani.

Cena K 24.—.

Vinski sodi

dobro ohranjeni, za nopolnitev porabni, v velikosti 40, 30 in 20 hl se takoj kupijo. Ponudbe naj se pošiljajo na »Kladisce tvrde D. Elia i. Holujevič. Ljubljana, Oos-ovetska c. 13 (Količje). 9007

Knjigovodju

bankarskega samostalnog i

korespondenta - tkinju.

Perfektnog, sa znanjem: srbke, engle- ske, francuske i nemačke koresponden- cije, potrebne odmah jedna solidna banka u Beogradu. Nagrada dobra. Oferte sa uslovima uputiti Anonsonom birou »Express-Reklame« Beograd, pošt. lah 78. 9070

Oglje

in dva kupim večjo množino carina franco Logatec ali Bakar. Ponudbe na Frano Kahr, Maribor, hotel Union. 9077

10000 opornikov za izolatorje

za visoki pritisk iz 20 mm okroglega železa z lesenimi navoji. s katranom »revlečeno kom. po sv. K 40.— franco vagon Graz, množice množine ex- cent- laža iz tvornice dobavljajo takoj samo- izdelovalci: A. Wamtsch & Co., Eisen- konstruktionwerk Waidendorf - Graz. Orizlavi Eisenwerk, 9079

Potnik :

zanesljiv za vinsko trgovino za Kran- sko se takoj sprejme. Pismene ponudbe na upravo tega lista pod »VINO/9060«

Gospod. Inostranec, išče pri dobri obi- lici, telji lepo meblirano sobo, ev- tudi hrano, proti najboljšemu plačilu. Ponudbe hotel Sien k portiju za sobo šte. 78. 9046

Proda se nov kožuh

lep, dolg, temno sukno in ovčja kožu- hovina za 4000 kron. Naslov se iz- e Gradišče 14, I. nad. vrata 2. 9059

Išče se mesečna soba,

nemeblirana ali meblirana, s posebnim vhodom. Ponudbe na poštni predal 70 v Ljubljani. 8993

Posestvo na prodaj.

V prijaznem kraju Štajerske je na prodaj krasno, arondirano posestvo, obsega- joče hišo, gospodarska poslopja, sadov- nik, njive, travnike, gozd in vinograd v najboljših letih rodovitnosti. Cena 500.000 kron. Naslov pove upravištvu Slov. Naroda. 8937

Harmonika

skoraj nova, (popolnoma hromatična) se prodaja. Hradeckega vas 35 (pod Go- lorcem). 9041

G. F. Jurásek

uglaševalce glasovirjev in trgo- vao z glasbilo

Ljubljana, Wolfava ul. 12

Vecje posestvo

s poslopjem v dobrem stanju, z nji- vami, travniki in gozdovi ter z vso živino in poljedelskim orodjem pol ure od kolodora na Dolenjskem, okraj Novo mesto, se prodaja. Pojasnila v Ljubljani, Dolenjska cesta 10. 8643

Dva mlada konja,

2 in pol in 1 in pol letni, pol letni stari kobil- ci, se ugodno prodajata. — Vzemem v najem hlev za par konj s pripravno šupo. — Ponudbe sprejema ravnatelj Pečanka, Pred škofijo 1 III. 9007

Dva gospoda (ali gospodični) se

vzameja na stanovanje. Naslov pove upravištvu Slov. Naroda. 9052

Stanovanje. Dobro vpeljana go- stilna s poslopjem

ob južni zel. se odda v najem ozro- ma na račun onemu, ki bi v zameno oddalil lepo stanovanje v Ljubljani. Ponudbe pod »Ugodna prilika 9053« na upravo Slov. Naroda. 9053

Trstije za strope izdeluje in prodaja

na debelo in drobno m² po K 480 pri večjih naročilih znaten popust Steiner Anton, Ljubljana, Jeranzova ulica 13, Trnovo. 4256

Klavirje

uglašuje in popravlja solido in točno

Ljubljana, Tržaška 45.

Pisalne stroje Remington

nuči trdka

K. A. Kregar, Ljubljana

Jelove in smrekove blode kakor tudi trame in deske kupuje Jos. Telban,

lesna trg. v. na. Dole - Borovna. ca. 8972

Božična prodaja!

Preproge, prevleke, zastirki, namizna, posteljna in klavirska pregrinjala, koci, orientalski šali in vezanine po najni- žih cenah Teppichhaus »Zam Tärken«, Kallchberggasse 1, Graz. (Deutsch-Oesterreich). 9081

Karodaj le lena čelazna, belola- tica z mrežo. Polzve se pri gospe Viktoriji Skaberne na Mestnem trgu št. 10, 3 nadstropje. Ogleda se lahko vsak dan med 10. in 12. uro dopoldne. 9090

Krasna perzijska preproga,

2x3 m, se prodaja. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 9089

Notar dr. Kuhar

išče v Ljubljani primernih prostorov za pisarno. Ponudbe na Gledališka ulica št. 4/1, ali pa na notarija dr. Ka- harja v Litiji. 9107

Daje se v najem dobro idoča pe- karna

s kupljenim inventarjem. Na- karna slov pove upravištvu Sloven- skega Naroda. 9104

Močni ženski čevlji št. 38-39 (zlm- ski, za štapac, moderna fazona) čisto novi se za 650 K prodajo v Količju vrata 49.

Iščem čevljarkega pomočnika

boljšo moč za takojšen nastop, delo trajno. Hrana in stanovanje v hiši Matej Strazar, čevljarški mojster, Dom- žale št. 50. 9094

Krojač

Ivan Magdič

Gledališka ulica

se priporoča za izdelovanje oblik.

Zaloga finega angleškega blaga.

100 tisoč vreč praznih

že rabljenih raznih velikosti, prodaja trdka Delbianco & Borghese, Trst, Via Salice št. 7. 9093

Kupi se lep, popolnoma zdrav konj,

visok od 150—152 cm, ne čez 8 let star. Ponudbe pod »Konj 9092« na upravo Slov. Naroda. 9092

Proda se popolnoma nov zelo lep, težak potovalni kožuh. Cena 6.500 K. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 9088

Proda se popolnoma nov častniški plašč.

častniška sablja, dvocevka kal. 12, nova, brezpetelinarica, belgijski izdelek s 30 patronami in nova Mauserica s prvovrstnim daljnogledom in 80 patro- nami. Ponudbe pod »Zapuščina 9091« na upravo Slov. Naroda. 9091

Mirno sobo s hrano

kupno postrežbo išče mlad akademski nabrazen gospod, tujec, finejšje kakovosti, samo pri boljši rodbini, po mo- gočnosti v vili v bližini centra. Ponu- dbe pod »Samo pri boljši rodbini 9087« na upravo Slov. Naroda. 9087

Skoraj nova oprava za špecerijsko

trgovino se takoj prodaja. Naslov po- ve uprava Slov. Naroda. Istotam se prodaja tudi 150 let star stol. 9080

Baterije I'

na debelo in na drobno priporoča

I. G. V. O. K., Ljubljana,

Sodna ulica 7.

Kupijo se

stara, tudi pokvarjena dvokolesa, tri- valni, plaščni in razni stroji.

F. RATJEL, Ljubljana, Stari trg 28.

Za božično drevo

okraske in svečke na debelo in drob- no, dalje božične in novoletne razglednice na debelo in drobno pri L. Pevalac, Ljubljana, Zidarska ulica 4.

Na prodaj na Štajerskem

prvovrstna trgovska hiša v Mariboru, trgovina z manufak. in konfek. moder- ne izlozbe, 5 lokalov in lepo stano- vanje za prevzem; prvovrsten hotel 30 sob, restavracija in ves inventar. Ve- lika in majhna posvetva, vile, hiše, trgovine in gostilne, umetne in valjični mlini in druga posvetva posreduje »Rodna Gruda« Karol Breznik, Celje, Dolgo polje 3. 9077

Krompir

v množinah od 200 kg naprej oddaja družba Jadran, Danajška cesta 9, po ceni 190 K za kg. Istotam se dobi tudi odbran krompir za krmo po ceni 80 vinarjev za kg. 8862

Klavirji na obroke

in na posodo pianini, harmoniji, violino in vse orodje za godbo. Struna na drob- no in debelo. Alfons Breznik, bivši učitelj Glasb. Matice Kongresni trg št. 12, pri nunski cerkvi. 8867

Lepa vila.

V Ebenu šte. 19, pošta Kočevska Re- ka, se prodaja takoj enonadsrtna vila, pripravna za gostilno in obrt, ima 8 sob, 2 kuhinji, nekaj pohištva, hlev sadni vrt, senjak, 2 senožeti, 2 njiv, 1 gozdč, dobro kapnico. Vprašati pri I. Grabnerju, Celovec, Bahnhofstrasse 47 ali pri okraj. gozdarju Ed. Dietz v Ebenu, pošta Kočevska Reka, pri katerem se naj kupci pred ogledom sple- bo. Posredovalci izključeni. 8850

Prezvel sem zastopstvo pro- vovrstnih tvornic:

nudim elektrotehnični mate- rijal, betonsko železo, razli- čen železni material in mo- torje. Zahtevajte ponudbo

Gjorgje Grujić

Beograd, Miletića ul. 15.

Svinčene šibre

(broj)

vseh velikosti izdelujejo

Braća Sauerbrunn

Zagreb, Sajmište 56.

Vzorci brezplačno.

Barve za obleke „Efekt“

dobro razpečljive barve, ki se ne odperjo in so stano- vitne. Karton s 100 zavitki SHS K 45.—

Črnila za usnje,

za čevljarje, jako izdatno. Zavitki za liter prima črnila, karton s 25 zavitki SHS K 125.—

Črnila za pisanje (prašek)

v zavitkih in odprto na vago. — Točna dobava gro- sistom proti bančnemu zavarovanju.

Chem. Fabrik

F. Schüller & Sohn,

Amstetten N. Oest.

10000 opornikov za izolatorje

za visoki pritisk iz 20 mm okroglega železa z lesenimi navoji. s katranom »revlečeno kom. po sv. K 40.— franco vagon Graz, množice množine ex- cent- laža iz tvornice dobavljajo takoj samo- izdelovalci: A. Wamtsch & Co., Eisen- konstruktionwerk Waidendorf - Graz. Orizlavi Eisenwerk, 9079

Klavirje

uglašuje in popravlja solido in točno

Ljubljana, Tržaška 45.

Pisalne stroje Remington

nuči trdka

K. A. Kregar, Ljubljana

Jelove in smrekove blode kakor tudi trame in deske kupuje Jos. Telban,

lesna trg. v. na. Dole - Borovna. ca. 8972

Električne naprave!

Kompletne električne naprave v mestih in pokrajinah. **Protehtiranje naprav** kakor izdelovanje tozadavnih načrtov. Velika zaloga vsakovrstnega tehničnega in elektrotehničnega blaga. — Moderna delavnica, popravila vseh strojev. — **Telefon številka 442.**

Tvrdba Štebi in Tuječ
Resljeva cesta šte. 4, Ljubljana.
Ponudbe in pojasnila brezplačno.

Ribje olje

pristno norveško je sveže došlo in se dobi na drobno in debelo. — Drogerija

'Sanitas', Celje.

Proti hripi
in katarom

Gleichenberška Emin
in Konstantinov vrelec

Krasne novosti

modernih svilenih creppe de chine bluz, jutranjih oblek, svilenih kril v specialni trgovini perila

Hed. Šarc, Šelenburgova ul. 5

Tovarnica keksov, prepečenca, oblatov in vafel nov
V. BIZJAK in DRUG

Rogaška Slatina
priporoča svoje fine izdelke.

Priporoča se tvrdba.

Jos. Petelinc,

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

tovarniška zaloga šivalnih strojev v vseh opremljenih za domačo rabo, za krojače, original Cylinder Singerjeve velike in male za čevljare, posamezni deli za vse sisteme, igle, olje za stroje na drobno in debelo

Popravila strojev

(avtomobili) i.t.d. ter vsa ključavničarska dela prevzema meh. delavnica Zg. Šiška 96. Naročila sprejema

Ing. Petrowicz, Ljubljana, Celovška c. 66/1.

NAZNANILO.

„KORUNA“ prva češka splošna delniška družba za zavarovanje na življenje v Pragi naznanja, da je otvorila za Slovenijo **generarno zastavstvo v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 9/II.** General. zastopnikom družbe je bil imenovan v narodnih krogi dobro znani g. Ivan Tomažič.

„KORUNA“ je največja češka zavarovalnica, ki se peča z življenskim zavarovanjem vsake vrste in kombinacijami. **Zahtevajte prospekt!** Pojasnila da e brezplačno general. zastop v Ljubljani. — Sprejmejo se zastopniki za vse kraje Slovenije in moška pisarniška moč (invalid, upokojenec). Oferte je poslati v Ljubljano.

Opravnica številka A 275/20 30

9.76

Dražbeni oklic.

Na prošnjo družbe sv. Cirila in Metoda kot dedinja po gosp. dr. Josipu Georgu, odvetniku iz Šmarja se bo vršila **dne 13. 14. in 15. decembra 1920, vsakokrat ob 10. uri dopoldne** v vinogradu v hiši št. 59 v Jelovcu pr Makolah, prostovoljna javna dražba:

A.) v zapuščino spadajočih gospodarskih potrebščin in premičnin, posebno goveje živine, gospodarskega, vinarskega, kletarskega orodja, sodov, vina, hišne opreme, i. t. d. Izključna cena je cenilna vrednost. Kupci morajo kupljene predmete takoj plačati, prevzeti in odstraniti; slednje velja posebno tudi glede vina in naj kupci pripeljejo vinsko posodo seboj; vino in premičnine se bodo prodajale 13. decembra 1920.

B.) v zapuščino spadajočih nepremičnin pod vl. št. 249 d. o. Statenberg, 201 d. o. Jelovec in 1/6 vl. št. 101 d. o. Statenberg s hišo št. 28, koč. št. 58 in z gospodarskimi poslopji in zemljišči (vinogradi, polja, gozdi) v skupni izmeri 35 ha 30 a 74 m² v skupni cenilni vrednosti 235 565 K 84 v, ki je ob enem izključna cena, toda brez gospodarskih potrebščin, ki se bodo ob istem času, toda posebej prodajale v smislu točke A.) tega oklica.

Prodajalca si pridržuje pravico, neposredno pred dražbo izjaviti, ali se bode zgorajna nepremičnina prodajala skupno kot celota, ali pa po parcelnih skupinah; v slednjem primerljaju se podeli domik posameznim najboljšim ponudnikom le tedaj, če se nazadnje za vse nepremičnine kot celoto ne doseže večji ponudek.

Vsak ponudnik ima pred začetkom dražbe položiti 10% izključne cene kot varščino v roke sodnemu komisarju. Največji ponudek je tekom 4 tednov po podelitvi domika s 5% obrestmi od dneva domika dalje plačati v sodne roke.

Prodajalca si pridržuje pravico, da v teku 14 dni po podelitvi domika dražbo odobri ali ne.

Ostali dražbeni pogoji se lahko upogledajo pri podpisnem sodišču.

Okrajno sodišče v Smarji pri Jelšah, odd. I.
dne 3. novembra 1920.

Opravnica številka A 275/20 30

9076

Oklic.

Dodatno k tusodnemu dražbenemu oklicu z dne 3. dec. 1920 A 275/20 30 se odredi, da se bodo premičnine prodajale dne 9. in 10. decembra, nepremičnina pa dne 11. decembra 1920 vsakokrat ob 9. uri dopoldne na licu mesta v Smarji pri Jelšah v hiši številka 3.

Okraj. sodišče v Smarji pri Jelšah, odd. I.,
dne 3. decembra 1920.

Pozor!

Dospela je velika pošiljatev raznih gumbov, igel, modnih stvari, vezenja, finih žlic, rinčic za čevlje, zapon, toaletnih stvari, čevljarskih potrebščin, orodja itd. — Za obilen obisk se priporoča tvrdba

J. Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.
Najnižje cene na drobno in debelo.

Lepa priložnost!

Zaradi predisponiranja v našem obratu oddamo originalno **CRA-Pittler-revolversko stružnico**, kompletno s pritisklinami, skoro novo, ter srednje težko vretenko stružnico (Leitspindeldrehbank) z 250 mm visokine osi in 1500 mm stružne dolgosti **Elektrotechnische Maschinen u. Apparate-Bauwerke, Schaperli u. Godderidge, Graz, Babenbergerstr. št. 116-122.**

Lepa priložnost!

Lepa priložnost!

Cokle

trpežno izdelane, gornji deli iz dobrega usnja, izdeluje
Čevljarska zadruga, Vrbovec pri Mozirju.
Zahtevajte cenik! Zahtevajte cenik!

Peči, štedilnike,

kuhinjske potrebščine, železno pohištvo okove za pohištvo in gradbe, orodje ter vsakovrstno drugo železninsko blago nudi po solidnih cenah na drobno in debelo trgovina z železnino

Breznik & Fritsch v Ljubljani,
Cankarjevo nabrežje št. 1. 9008

Nova tiskarna.

Moderno opremljena tiskarna v Gor. Radgoni sprejema vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela in jih točno izvršuje. Knjižovnica, knjigarna, trgovina s papirjem in pisarniški potrebščinami! Bogate zaloge papirja po zmernih cenah. Prodaja na drobno in na debelo. Sezname za log in cen na razpolago.

Tiskarna Panonija, Fr. Jerebič in tov.
komanditna družba v Gor. Radgoni.

CELERITAS

Jugoslavensko odpremniško dion.društvo.
Telefon 6-45 **ZAGREB** Jlica br. 82.

Podružnice: ZEMUN, SARAJEVO, MARIBOR, WIEN, L.Gonzagag. 16.

Jspostava: PRAG, Dlouhá tr. 41.

prima

sve zbirne i vagonске pošiljke na otpremu iz Niem. Austrije, Čehoslovačke sa vlastitim pretlocima.

Carinsko posredovanje. Stručno ocarinjenje.

Bavi se isključivo transportnim i odpremničkim poslovima. Posebni odio za ispitivanje tovarnih listova.

Penkala

ZLATNA PIALIV PERA

iz predratnog materijala.
Prvoklasna izvedba, sigurnosti sustav.

PENKALA

automat. olovka, vazda zahtijena.
Dobivaju se u svim papirnicama.

Tvornica: Edmund Moser i dr., d. d. Zagreb.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

— Brzojavni naslov: Banka Ljubljana. —

Delniška glavica 50.000.000 — kron.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni zaklad 45.000.000 — kron.

— Telefonska številka 261 in 412. —

Glavnica z rezervami 95.000.000 — kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah, Ptuj in Brežicah.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Sprejema

vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju

Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje

vsakovrstne KREDITE